

ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΑΣΥΛΟΥ & ΕΝΤΑΞΗ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ & ΑΙΤΟΥΝΤΩΝ ΑΣΥΛΟ ΣΤΗ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

ΕΚΘΕΣΗ

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ, ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ 2013

Η έκδοση της έκθεσης «Άσυλο και ένταξη αιτούντων και προσφύγων στη Θεσσαλονίκη» έγινε με την συνδρομή του Ιδρύματος Χάινριχ Μπελ και τυπώθηκε τον Αύγουστο του 2013 στην Θεσσαλονίκη. Στην συζήτηση και συγγραφή της έκθεσης συνετέλεσαν οι παρακάτω:

Εισαγωγικά κείμενα νομικού εργαστηρίου:

Ελένη Πασιά, δικηγόρος Ελληνικό Συμβούλιο για τους Πρόσφυγες, Δημήτρης Βαραδίνης, δικηγόρος PRAKSIS

Επιμέλεια κειμένων – συμπεράσματα νομικού εργαστηρίου:

Αλέξανδρος Καρδασιάδης, δικηγόρος, Ομάδα Νομικών για τα Δικαιώματα των Μεταναστών/τριών και των Προσφύγων

Εισαγωγικά κείμενα κοινωνικού εργαστηρίου:

Έφη Γελαστοπούλου, κοινωνική λειτουργός Ελληνικό Συμβούλιο για τους Πρόσφυγες, Κάκια Καραδιαμαντή, πολιτικός επιστήμων, ANTIΓΟΝΗ, Δάφνη Τούτιου, κοινωνική λειτουργός PRAKSIS, Δέσποινα Συρρή, κοινωνική επιστήμονας, ΣΥΜΒΙΩΣΗ, Ελίνα Βάττη, φοιτήτρια Γερμανικής φιλολογίας, Waly Ndour, πρόεδρος ένωσης Σενεγαλέζων Θεσσαλονίκης, Μαγουγου Κουκουραγα, διαπολιτισμικός διαμεσολαβητής, PRAKSIS

Συγκέντρωση κειμένων, επιμέλεια και καταγραφή προτάσεων:

Έφη Γελαστοπούλου, Δέσποινα Συρρή, Όλγα Δρόσου, Διευθύντρια του Ιδρύματος Χάινριχ Μπελ Ελλάδα

Επιμέλεια σχεδιασμού

Χρύσανθος Βλάμης, Ίδρυμα Χάινριχ Μπελ Ελλάδα
Μιχαήλ Σαχπάζης, Elixirion

Περιεχόμενα

Εισαγωγή

A. Η εφαρμογή του νομικού και θεσμικού πλαισίου

1. Προβλήματα πρόσβασης και υποβολής των αιτημάτων διεθνούς προστασίας	08
2. Σύλληψη-κράτηση προσώπων που δικαιούνται προστασίας	09
3. Ανήλικοι ασυνόδευτοι.....	08
4. Πρόσβαση σε νομική βοήθεια.....	11
5. Κοινωνικά δικαιώματα.....	11
6. Λοιπά θέματα.....	12

B. Η ενταξιακή διαδικασία των αιτούντων άσυλο και προσφύγων

1. Στέγαση.....	13
2. Σίτιση.....	14
3. Υγειονομική περίθαλψη.....	14
4. Μόρφωση και εκπαίδευση.....	15
5. Εργασία.....	15
6. Δημόσιος λόγος.....	16
7. Κοινωνικά δικαιώματα.....	16
7.1. Πολιτικός Γάμος.....	16
7.2. Επιδόματα κοινωνικής πρόνοιας.....	16
8. Ευπαθείς ομάδες.....	17
8.1. Ανήλικοι ασυνόδευτοι.....	17
8.2. Θύματα εμπορίας ανθρώπων.....	17
8.3. Θύματα βασανιστηρίων και άλλων μορφών κακοποίησης.....	17
9. Κοινοτική διερμηνεία.....	18
Επίλογος δεύτερου μέρους.....	18

Γ. Συμπεράσματα και προτάσεις

1. Βελτίωση της εφαρμογής του νομικού και θεσμικού πλαισίου	19
1.1. Πρόσβαση και υποβολή των απαραίτητων δικαιολογητικών αιτήματος διεθνούς προστασίας.....	19
1.2. Εξέταση του αιτήματος ασύλου σε πρώτο βαθμό.....	20
1.3. Ενημέρωση από την υπεύθυνη αρχή για το άσυλο.....	20

1.4. Ανανεώσεις δελτίων αιτήματος ασύλου.....	21
1.5. Ανήλικοι ασυνόδευτοι.....	21
1.6. Πρόσβαση σε νομική βοήθεια.....	21
1.7. Κοινωνικά δικαιώματα.....	22
1.8. Κράτηση αιτούντων άσυλο.....	22
1.9. Καταγγελία ρατσιστικής βίας.....	22

2. Ενδυνάμωση της ενταξιακής διαδικασίας με τη δημιουργία

δομών κοινωνικής στήριξης και προστασίας.....	23
2.1. Στεγαστικό.....	23
2.2. Σίτιση.....	24
2.3. Υγειονομική περίθαλψη.....	24
2.4. Μόρφωση και εκπαίδευση.....	24
2.5. Εργασία – επαγγελματική αποκατάσταση.....	25
2.6. Δημόσιος λόγος και συμμετοχή προσφύγων στην πόλη.....	26
2.7. Κοινωνικά δικαιώματα.....	26
2.7.1. Πολιτικός γάμος.....	26
2.7.2. Επιδόματα κοινωνικής πρόνοιας.....	26
2.8. Κοινωνικά ευπαθείς ομάδες.....	26
2.8.1. Ανήλικοι ασυνόδευτοι.....	26
2.8.2. Θύματα εμπορίας ανθρώπων.....	28
2.8.3. Θύματα βασανιστηρίων και άλλων μορφών κακοποίησης.....	28
2.8.4. Ψυχικά πάσχοντες.....	28
2.9. Κοινοτική διερμηνεία.....	29
Επίλογος τρίτου μέρους.....	29

Δ. Υλικό.....

Ε. Οδηγός υπηρεσιών και υποστηρικτικών δομών.....

ΣΤ. Συνδιοργανωτές των εργαστηρίων.....

Εισαγωγή

Εμείς, ωστόσο, δε φύγαμε γιατί το θέλαμε, λεύτερα να διαλέξουμε άλλη γη
(Μπέρτολτ Μπρεχτ, 1937)

Η Ελλάδα βρίσκεται στα εξωτερικά σύνορα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στο σταυροδρόμι της Ασίας, της Αφρικής και της Ευρώπης. Από τις αρχές του αιώνα, μέχρι και πρόσφατα, είναι χώρα καταγωγής μεταναστών. Σήμερα, λόγω της γεωγραφικής της θέσης αποτελεί μια από τις πρώτες ευρωπαϊκές χώρες στις οποίες εισέρχεται μεγάλος αριθμός προσφύγων. Καθημερινά εκατοντάδες άνθρωποι προσπαθούν να περάσουν τα σύνορα της Ευρώπης. Ο μεγαλύτερος αριθμός αυτών έχει ως τελικό προορισμό άλλες Ευρωπαϊκές χώρες. Παραμένουν εγκλωβισμένοι ωστόσο, λόγω του ευρωπαϊκού νομικού πλαισίου, στην Ελλάδα. Η Θεσσαλονίκη είναι η δεύτερη πόλη στην Ελλάδα σε αιτήσεις ασύλου και σε πληθυσμό μεταναστών και προσφύγων.

Για το λόγο αυτό στις 7 και 8 Μάρτη του 2013 οργανώσεις που ασχολούνται με τα δικαιώματα των μεταναστών και προσφύγων συνεργάστηκαν με στόχο τη διοργάνωση διήμερου εκδηλώσεων συμπεριλαμβανομένου ενός διεθνούς συνεδρίου την πρώτη μέρα. Τη δεύτερη μέρα οργανώθηκαν θεματικά εργαστήρια όπου συζητήθηκαν τα ζητήματα που αντιμετωπίζουν οι αιτούντες άσυλο και πρόσφυγες. Εξετάστηκαν τα προβληματικά πεδία στην εφαρμογή του νομικού πλαισίου και τα κενά που παρουσιάζονται, δυσχεραίνοντας τη στήριξη και προστασία των αιτούντων άσυλο σε τοπικό επίπεδο. Επιπλέον, διερευνήθηκαν τα ζητήματα με γνώμονα τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των ατόμων που αιτούνται προστασίας και της πολιτείας, όπως επιτάσσει το διεθνές, ευρωπαϊκό και εθνικό δίκαιο, ώστε να προστατεύονται αποτελεσματικά ευπαθή μέλη της κοινωνίας μας.

Σκοπός των εργαστηρίων ήταν η ανάπτυξη συνεργασίας μεταξύ των αιτούντων άσυλο, προσφύγων, μεταναστών και των ενώσεών τους, των σχετικών φορέων της κοινωνίας των πολιτών και οργανώσεων και ο χωρίς αποκλεισμούς διάλογος και ανταλλαγή απόψεων. Καθώς και η διατύπωση προτάσεων και την αποτύπωση αυτών σε ένα πλάνο δράσης για την ουσιαστική βελτίωση της κατάστασης και τη δημιουργία ενός αποτελεσματικού μηχανισμού προστασίας των προσφύγων και αιτούντων άσυλο στη Θεσσαλονίκη.

Α. Η εφαρμογή του νομικού και θεσμικού πλαισίου

1. Προβλήματα πρόσβασης και υποβολής των αιτημάτων διεθνούς προστασίας

Η κατάσταση παραμένει άκρως προβληματική, δεδομένης της αδυναμίας πρόσβασης όλων ανεξαιρέτως των δικαιούχων διεθνούς προστασίας στο Τμήμα Ασύλου της Διεύθυνσης Αλλοδαπών Θεσσαλονίκης. Οι εικόνες συνωστισμού μπροστά από το Αστυνομικό Μέγαρο εξακολουθούν να παρατηρούνται σε καθημερινή βάση. Από την υιοθέτηση του Π.Δ. 114/2010 το Νοέμβριο του 2010 και παρά τις μεταβατικού χαρακτήρα διατάξεις που εμπεριέχει το συγκεκριμένο νομοθέτημα ενόψει της λειτουργίας της νέας Υπηρεσίας Ασύλου, η εικόνα όσον αφορά την πρόσβαση στις αρμόδιες υπηρεσίες εξέτασης των αιτημάτων δεν έχει ουσιαστικά αλλάξει. Μέχρι τα τέλη του 2011 το Τμήμα Ασύλου της Διεύθυνσης Αλλοδαπών Θεσσαλονίκης δήλωνε ότι εξέταζε περίπου πενήντα αιτήματα παροχής ασύλου σε εβδομαδιαία βάση. Σήμερα η δυνατότητα αυτή παρέχεται σε 1-3 άτομα την ημέρα, ο μέγιστος αριθμός ατόμων που εξυπηρετούνται εβδομαδιαία είναι περίπου 15 άτομα. Την ίδια στιγμή δεκάδες άνθρωποι συνωστίζονται καθημερινά χωρίς να μπορούν να κάνουν χρήση του δικαιώματος υποβολής αιτήματος διεθνούς προστασίας, κατά παράβαση της διεθνούς και της εθνικής μας νομοθεσίας. Η ίδια κατάσταση παρουσιάζεται και στις ευάλωτες κατηγορίες προσώπων κατά παράβαση του νόμου, όπως λ.χ. μονογονεϊκές οικογένειες, ασυνόδευτοι ανήλικοι, ανιθαγενείς, έγκυες γυναίκες, θύματα βασανιστηρίων, ηλικιωμένα άτομα, άτομα με αναπηρία και με σοβαρά προβλήματα υγείας κ.α. Πολλοί εξ αυτών απευθύνονται σε οργανώσεις προκειμένου να λάβουν συνδρομή ώστε να γίνει το αυτονόητο. Το ίδιο ισχύει και με τις μεταγενέστερες αιτήσεις διεθνούς προστασίας.

Ένα ακόμα πρόσκομμα στη διαδικασία υποβολής αιτήματος παροχής διεθνούς προστασίας αποτελεί και η απαίτηση της Διεύθυνσης Αλλοδαπών Θεσσαλονίκης για δήλωση συγκεκριμένης διεύθυνσης κατοικίας μαζί με την υποβολή υπεύθυνης δήλωσης φιλοξενίας και τίτλου κτήσης κυριότητας ή μισθωτηρίου σε ισχύ, όταν πολλοί αιτούντες άσυλο είναι άστεγοι ή διαμένουν όλοι μαζί σε διαμερίσματα που νοικιάζονται με το μήνα, και σε πολλές περιπτώσεις τα μισθωτήρια δεν υποβάλλονται στην εφορία για θεώρηση.

Η διερμηνεία κατά την υποβολή και εξέταση αιτήματος ασύλου προβλέπεται από τη νομοθεσία για τους δικαιούχους διεθνούς προστασίας. Είναι ρητή η αναφορά για την υποχρέωση που έχει η αρχή παραλαβής να ενημερώνει όλα τα πρόσωπα σχετικά με τα δικαιώματά τους, τον τρόπο διεξαγωγής της διαδικασίας ενώ παρέχονται υπηρεσίες διερμηνείας σε όλα τα στάδια της διαδικασίας.

Στην πράξη ωστόσο η κατάσταση είναι τελείως διαφορετική. Κατά την υποβολή των αιτημάτων, δεν υπάρχει διερμηνεία με αποτέλεσμα να μην υπάρχουν οι προβλεπόμενες

από το νόμο εγγυήσεις. Έτσι, η υποβολή των αιτημάτων η οποία αποτελεί ένα πολύ σημαντικό στάδιο της διαδικασίας, γίνεται στην ουσία με πρόχειρο τρόπο, χωρίς την παρουσία διερμηνέα και δίκως να εξηγούνται σε κάθε πρόσωπο τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις του από την πρώτη στιγμή. Συνήθως συνδράμει τον εξυπηρετούμενο κάποιος τρίτο πρόσωπο – φιλικό, γνωστό ή άγνωστο πρόσωπο το οποίο ζητείται από τις αρχές να βοηθήσει στη διερμηνεία.

Συχνές είναι οι περιπτώσεις κατόχων ειδικών δελτίων οι οποίοι αδυνατούν να προσέλθουν στο κτίριο της Διεύθυνσης Αλλοδαπών κατά την ημερομηνία διεξαγωγής της προσωπικής συνέντευξης διότι οι αστυνομικοί που βρίσκονται στην είσοδο δεν γνωρίζουν τη διαδικασία που ακολουθείται με αποτέλεσμα να δίνουν λανθασμένες πληροφορίες και τα πρόσωπα να απομακρύνονται από το κτίριο.

Κατά τη διεξαγωγή της προσωπικής συνέντευξης, η οποία αποτελεί τον πυρήνα της εξέτασης του αιτήματος για διεθνή προστασία, δεν τηρείται η αρχή της εμπιστευτικότητας καθώς όλες οι συνεντεύξεις διεξάγονται στον ίδιο χώρο ο οποίος έχει διαμορφωθεί με εσωτερικά χωρίσματα τα οποία δεν παρέχουν την απαραίτητη ηχομόνωση.

Πέρα από τα προβλήματα εμπιστευτικότητας πολλές φορές παρατηρείται η αδυναμία διεξαγωγής των συνεντεύξεων στην προκαθορισμένη ημερομηνία. Επίμονο αίτημα των αιτούντων παροχής διεθνούς προστασίας (ειδικά σε ευάλωτους πληθυσμούς, π.χ. κακοποιημένες γυναίκες, ή ανήλικοι) είναι η δυνατότητα επιλογής του φύλου του διερμηνέα και του Αξιωματικού που θα πάρει συνέντευξη από τον αιτούντα.

Οι αιτούντες άσυλο δεν έχουν ενημέρωση, παρά μόνο προφορική και σε γλώσσα που δεν κατανοούν πάντα, σχετικά με το πρόγραμμα που ακολουθείται από την αρχή εξέτασης του αιτήματος τους (Διεύθυνση Αλλοδαπών Θεσσαλονίκης).

Πολλές φορές παρατηρείται η κακή πρακτική της Διοίκησης να μην ανανεώνει τα δελτία αίτησης ασύλου στις καθορισμένες ημερομηνίες και να καθυστερεί υπέρμετρα τη διαδικασία με συνεχείς αναβολές (πολλές φορές η διαδικασία ανανέωσης διαρκεί ακόμη και μήνες) με αποτέλεσμα να εκδίδονται πράξεις διακοπής των διαδικασίας εξέτασης των αιτημάτων σε βάρος των αιτούντων άσυλο, οι δε τελευταίοι να στερούνται θεμελιωδών τους δικαιωμάτων και ελευθεριών. Επιπλέον, συχνά επιδίδονται σε αυτούς απορριπτικές αποφάσεις με προγενέστερες ημερομηνίες χωρίς αιτιολόγηση και χωρίς την παρουσία διερμηνείας προκειμένου να γίνονται κατανοητές οι ένομες συνέπειες των εγγράφων που τους κοινοποιούνται ή τους επιδίδονται, καθώς και οι δυνατότητες που παρέχονται από το νόμο για την προσβολή των εν λόγω πράξεων-αποφάσεων. Προβλήματα παρουσιάζονται ακόμα και στην αλλαγή της διεύθυνσης διαμονής η οποία καθυστερεί σημαντικά, ακόμη και μήνες.

2. Σύλληψη-κράτηση προσώπων που δικαιούνται προστασίας

Η κράτηση των αιτούντων άσυλο δεν μπορεί να αποτελεί γενικευμένη πρακτική αλλά εξαιρετικό και έσχατο μέτρο, που να προβλέπεται στην εθνική νομοθεσία και να

εφαρμόζεται μόνο όταν κριθεί πως είναι μέτρο αναγκαίο, εύλογο και σε αναλογία με τον σκοπό που επιδιώκεται – σύμφωνα με τα διεθνή πρότυπα – ενώ κάθε απόφαση για κράτηση θα πρέπει να βασίζεται σε εξατομικευμένη κρίση της κάθε περίπτωσης.

Παρόλα αυτά παρατηρείται, ιδιαίτερα από το καλοκαίρι του 2012, η συλλήβδην κράτηση των αιτούντων διεθνούς προστασίας, κατά παράβαση των προβλέψεων του νόμου. Το παραπάνω φαινόμενο γενικεύεται και στις περιπτώσεις των ασυνόδευτων ανηλίκων, δεδομένης της απουσίας δομών φιλοξενίας. Με τις πρόσφατες δε αλλαγές στη νομοθεσία περί ανώτατου χρονικού ορίου κράτησης (Π.Δ. 116/2012), δεν υπάρχει στην ουσία καμία απολύτως διαφοροποίηση αφενός μεταξύ των αιτούντων άσυλο αλλοδαπών και των αλλοδαπών κρατούμενων εναντίον των οποίων εκκρεμεί απόφαση διοικητικής απέλασης ως προς το ανώτατο όριο κράτησης (18 μήνες) στη μεταχείριση ανηλίκων και ευάλωτων πληθυσμιακών ομάδων σε σχέση με τους ενήλικες.

Κατά τη διάρκεια της κράτησης, δεν παρέχεται ενημέρωση σχετικά με τα δικαιώματα των κρατούμενων. Επίσης δεν είναι λίγα τα περιστατικά που έχει επισημανθεί άρνηση παραλαβής αιτημάτων διεθνούς προστασίας από τις αρχές, μολοντί αποτελεί υποχρέωση των αρχών της χώρας μας.

Μετά τη σύλληψη προσώπων τα οποία έχουν εισέλθει για παραβίαση της μεταναστευτικής νομοθεσίας, έχει διαπιστωθεί ότι δε γίνονται δεκτές αντιρρήσεις κατά της κράτησης από τις αρμόδιες αστυνομικές αρχές, η οποία επιβάλλεται για παράβαση των διατάξεων της νομοθεσίας περί εισόδου και διαμονής στην ελληνική επικράτεια. Το ίδιο ισχύει και για αντιρρήσεις οι οποίες υποβάλλονται ενώπιον του Προέδρου του αρμόδιου Διοικητικού Πρωτοδικείου. Προβληματική είναι η κατάσταση και όσον αφορά τους ασυνόδευτους ανήλικους οι οποίοι αντιμετωπίζονται κατά τον ίδιο ως άνω τρόπο από τη Διοίκηση. Εξαιτίας δε της απουσίας δομών φιλοξενίας στη χώρα μας για ανήλικους, σε συνδυασμό με το γεγονός ότι δεν υπάρχουν συνήθως συγγενικά πρόσωπα τα οποία διαμένουν στη χώρα ώστε να φιλοξενηθούν μαζί τους, προτιμάται η συνέχιση της κράτησης υπό απαράδεκτες συνθήκες (συνωστισμός κρατούμενων, μη πρόσβαση σε ψυχαγωγικές δραστηριότητες, μη προαυλισμός). Μία πρακτική των αρχών που έχει παρατηρηθεί τουλάχιστον στη Θεσσαλονίκη είναι η «κράτηση» ασυνόδευτων ανηλίκων κάτω των 14 ετών, η οποία λειτουργεί στην ουσία ως «προστατευτική φύλαξη», μέχρι να βρεθεί κατάλληλο ίδρυμα ή μέρος φιλοξενίας με εντολή του αρμόδιου Εισαγγελέα Ανηλίκων ή Πρωτοδικών. Αποτέλεσμα: κατάλληλο μέρος συνήθως δεν βρίσκεται, ή τουλάχιστον όχι άμεσα, ενώ ο ανήλικος φυλάσσεται μαζί με τους ενήλικους κρατούμενους και υπό απαράδεκτες συνθήκες.

3. Ανήλικοι ασυνόδευτοι

Σύμφωνα με το Π.Δ. 220/ 2007 ο Εισαγγελέας Ανηλίκων ορίζεται ως προσωρινός Επίτροπος των ασυνόδευτων ανηλίκων, και προβαίνει στις κατάλληλες ενέργειες για το διορισμό Επιτρόπου. Ελλείψει δομών φιλοξενίας των ασυνόδευτων ανηλίκων όμως, παρατηρείται αδυναμία εφαρμογής των διατάξεων, με αποτέλεσμα οι ανήλικοι, είτε να κρατούνται στα κρατητήρια, είτε να φιλοξενούνται για κάποιες ημέρες στις λιγοστές

δομές φιλοξενίας και στη συνέχεια να «εξαφανίζονται» προς άγνωστους προορισμούς, κατά βάση πηγαίνοντας να συναντήσουν συγγενικά τους πρόσωπα είτε στην Ελλάδα, είτε και σε άλλες χώρες της Ευρώπης.

4. Πρόσβαση σε νομική βοήθεια

Σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία (άρθρο II Π.Δ. 114/2010), οι δικαιούχοι διεθνούς προστασίας δικαιούνται να συμβουλευούνται δικηγόρο ή άλλο σύμβουλο σε θέματα σχετικά με την αίτηση τους, και σε περίπτωση επιδίωξης δικαστικής προστασίας, πρόσβαση σε δωρεάν νομική συνδρομή, σύμφωνα με τις διατάξεις της ισχύουσας νομοθεσίας. Ωστόσο, στην πράξη οι ανωτέρω κατηγορίες προσώπων δεν ενημερώνονται από τις αστυνομικές αρχές σχετικά με τη δυνατότητα αυτή με αποτέλεσμα να στερούνται το δικαίωμα προσφυγής στη δικαιοσύνη. Εξαιτίας της μη ενημέρωσης των δικαιούχων προσώπων από μέρος των αρχών, παρατηρείται ότι πολλοί δικαιούχοι εκπίπτουν της νομιμότητας λόγω αδυναμίας προσβολής μιας απορριπτικής απόφασης (σε πρώτο ή δεύτερο βαθμό) για οικονομικούς λόγους.

5. Κοινωνικά δικαιώματα

Η εξεύρεση στέγης αποτελεί ένα από τα σημαντικότερα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι αιτούντες διεθνούς προστασίας στη χώρα. Η επίσημη πολιτεία δεν έχει μεριμνήσει για τη δημιουργία κατάλληλα διαμορφωμένων δομών φιλοξενίας, είτε πρόκειται για νεοεισερχόμενα πρόσωπα είτε για χρόνια διαμένοντες αιτούντες άσυλο και πρόσφυγες στην Ελλάδα. Στη Θεσσαλονίκη οι άστεγοι κατά κανόνα δεν γίνονται δεκτοί από τη Διεύθυνση Αλλοδαπών Θεσσαλονίκης για την υποβολή αιτήματος διεθνούς προστασίας, η οποία ζητά αποδεικτικά διαμονής. Κάποιες οργανώσεις προσφέρουν προσωρινά μια μορφή ανακούφισης για νεοεισερχόμενους αιτούντες διεθνούς προστασίας και κυρίως για ευάλωτες περιπτώσεις. Το τεράστιο αυτό πρόβλημα ωστόσο δεν μπορεί να λυθεί χωρίς τη συνδρομή της πολιτείας.

Σε πολλές περιπτώσεις εξυπηρετούμενων αιτούντων άσυλο έχει παρατηρηθεί ότι δεν διασφαλίζεται η δωρεάν ιατροφαρμακευτική και νοσοκομειακή περίθαλψη μολοντί προβλέπεται από τη νομοθεσία.

Τους τελευταίους μήνες δεν χορηγείται προσωρινή άδεια εργασίας από την αρμόδια υπηρεσία.

Οι αιτούντες άσυλο αδυνατούν επίσης να προχωρήσουν στη σύναψη γάμου καθόσον οι δημοτικές αρχές απαιτούν την προσκόμιση επίσημου πιστοποιητικού αγамίας από τη χώρα καταγωγής, ή εναλλακτικά επίσημο έγγραφο από την πρεσβεία τους στην Ελλάδα. Αυτή η πρακτική βεβαίως έρχεται σε αντίθεση με την έννοια του πρόσφυγα ο οποίος για ευνόητους λόγους (φόβος ατομικής δίωξης) δεν έχει σχέσεις με τις αρχές της χώρας του. Δεν γίνεται δεκτή η υπεύθυνη δήλωση των ίδιων μολοντί ο νόμος

επισύρει ποινικές κυρώσεις σε περίπτωση που διαπιστωθεί ψευδής δήλωση στοιχείων. Η άρνηση αυτή έρχεται σε αντίθεση με τις διατάξεις τόσο του άρθρου 7 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ε.Ε. όσο και με αυτών του άρθρου 8 παρ. 1 της ΕΣΔΑ που προστατεύουν το δικαίωμα της οικογενειακής ζωής.

6. Λοιπά θέματα

Τα θύματα ρατσιστικής βίας στην Ελλάδα, κυρίως όσα εξ αυτών δεν διαθέτουν νομιμοποιητικά έγγραφα στη χώρα, αδυνατούν να υποβάλουν επίσημη καταγγελία στις αρμόδιες αστυνομικές αρχές (υπηρεσίες αντιμετώπισης ρατσιστικής βίας της ΕΛ.ΑΣ.). Απαιτείται η υποβολή έγκλησης και η καταβολή ποσού 100 Ευρώ προκειμένου να επιληφθούν οι αστυνομικές αρχές και να προχωρήσουν σε συλλήψεις. Θα πρέπει να προβλεφθεί η κατά εξαιρέση δυνατότητα υποβολής καταγγελίας-έγκλησης άνευ παραβόλου όπως γίνεται και για άλλες περιπτώσεις (λ.χ. θύματα ενδοοικογενειακής βίας ή παραβίασης απόφασης διατροφής ανήλικων τέκνων). Επίσης, θα πρέπει να προβλεφθεί η δυνατότητα ένταξης της συγκεκριμένης κατηγορίας προσώπων αφενός στους δικαιούχους νομικής συνδρομής στα πλαίσια του Legal Aid, και αφετέρου στην κατηγορία των κατ' εξαίρεση δικαιούχων προσωρινής νόμιμης διαμονής στην Ελλάδα ως θυμάτων βίας. Θετική εξέλιξη αποτελεί η πρόσφατη τροποποίηση του δεύτερου εδαφίου της περίπτωσης δ' της παραγράφου 3 του άρθρου 79 του Ποινικού Κώδικα (ν. 4139/2013), και πλέον η τέλεση της πράξης από μίσος εθνικό, φυλετικό, θρησκευτικό ή μίσος λόγω διαφορετικού γενετήσιου προσανατολισμού συνιστά επιβαρυντική περίπτωση και δεν χορηγείται αναστολή κατά την επιμέτρηση της ποινής από τα ποινικά δικαστήρια της χώρας.

Σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις, μόνο οι δικαιούχοι των αδειών επί μακρόν διαμένοντος μπορούν να εργαστούν νόμιμα σε άλλες χώρες της Ε.Ε. Δυστυχώς όμως οι παραπάνω διατάξεις έχουν τύχει πολύ μικρής εφαρμογής κυρίως εξαιτίας των προβλεπόμενων προϋποθέσεων ετησίου εισοδήματος τουλάχιστον 8.500€ και απόκτησης πτυχίου γλωσσομάθειας ελληνικών. Οι παραπάνω προβλεπόμενες προϋποθέσεις πρέπει να τροποποιηθούν, προκειμένου να διευκολυνθεί η δυνατότητα μετακίνησης των μεταναστών και σε άλλες χώρες της Ε.Ε. προς εξεύρεση εργασίας.

Σύμφωνα με επίσημες πληροφορίες, η ανθρωπιστική κατάσταση στη Συρία είναι δραματική πέρα από κάθε περιγραφή. Η προσφυγική κρίση επιταχύνεται σημαντικά κάθε μήνα, και ήδη πολλές χώρες (Τουρκία, Λίβανος, Ιορδανία και Ιράκ) έχουν επωμιστεί μεγάλο οικονομικό και κοινωνικό βάρος. Στη χώρα μας αναμένεται να εισέλθει μεγάλος αριθμός Σύριων υπηκόων, και θα πρέπει σε κάθε περίπτωση να υπάρξουν συντονισμένες κινήσεις για την αντιμετώπιση ενδεχόμενης μαζικής εισροής προσφύγων. Επιβάλλεται η δραστηριοποίηση της πολιτείας για την αντιμετώπιση της κατάστασης, δεδομένων των οικονομικών μας προβλημάτων, αλλά και η άμεση εξέταση των αιτημάτων ασύλου των υπηκόων Συρίας ή προερχόμενων από τη Συρία. Μέχρι σήμερα δεν υπάρχει καμία διαφοροποίηση της στάσης των αρμόδιων αρχών έναντι των προσφύγων από Συρία.

Β. Η ενταξιακή διαδικασία των αιτούντων άσυλο και προσφύγων

Οι πρόσφυγες προέρχονται από περιβάλλοντα που έχουν διαφορετική κουλτούρα και συνήθειες, γλώσσα, θρησκεία - από την κυρίαρχη στη χώρα υποδοχή, πολιτική, νομική και κοινωνική κατάσταση. Καθώς έχουν δικαιολογημένο φόβο διωγμού λόγω φυλής, θρησκείας, εθνικής προέλευσης, πολιτικών πεποιθήσεων ή συμμετοχής σε ορισμένη κοινωνική ομάδα και βρίσκονται έξω από τη χώρα καταγωγής τους, συχνά ή δεν μπορούν, ή δεν επιθυμούν, λόγω του φόβου, να προσφύγουν στην προστασία της χώρας καταγωγής τους. Έχουν κάνει ένα δύσκολο, μακρόχρονο «ταξίδι» και έχουν αντιμετωπίσει την «υποδοχή» στα σύνορα μέσω της κράτησης σε χώρους ακατάλληλους, όπου έχει περιοριστεί η ελευθερία τους και έχει καταπατηθεί η αξιοπρέπεια τους.

Ι. Στέγαση

Η στέγη είναι ένα από τα βασικά δικαιώματα του ατόμου και χρειάζεται να βρεθούν τρόποι διασφάλισης της. Στην Ελλάδα συνεχώς αυξάνεται ο πληθυσμός των αστέγων ντόπιων και αλλοδαπών, υπολογίζεται ότι υπάρχουν 20.000 - 40.000 άστεγοι, ενώ επίσημες καταγραφές δεν έχουν πραγματοποιηθεί. Ως άστεγοι ορίζονται, πλέον και βάση του Ν.4052/2012, τα άτομα που διαμένουν νόμιμα στη χώρα, τα οποία στερούνται πρόσβασης ή έχουν επισφαλή πρόσβαση σε επαρκή ιδιόκτητη, ενοικιαζόμενη ή παραχωρημένη κατοικία που πληροί τις αναγκαίες τεχνικές προδιαγραφές και διαθέτει τις βασικές υπηρεσίες ύδρευσης και ηλεκτροδότησης. Στους αστέγους περιλαμβάνονται ιδίως αυτοί που διαβιούν στο δρόμο, σε ξενώνες, αυτοί που φιλοξενούνται κατ' ανάγκη προσωρινά σε ιδρύματα ή άλλες κλειστές δομές, καθώς και αυτοί που διαβιούν σε ακατάλληλα καταλύματα.

Η κατάσταση για τους πρόσφυγες είναι ιδιαίτερα αρνητική αφού η έλλειψη δομών φιλοξενίας και η αναπτυγμένη γραφειοκρατία δυσχεραίνουν ή ακόμα στερούν το δικαίωμα από τους πρόσφυγες για να αιτηθούν στέγης. Βάση της νέας διαδικασίας κάποιο πρόσωπο για να αιτηθεί παροχή στέγης πρέπει πρώτα να έχει αιτηθεί ασύλου, να είναι κάτοχος ειδικού δελτίου αίτησης ασύλου.

Υπάρχει αναντιστοιχία του αριθμού των ανθρώπων που αιτούνται στέγασης με αυτό των παρεχόμενων πλαισίων, παρότι στην ισχύουσα νομοθεσία αναφέρεται η ανάγκη για δημιουργία δομών και καλύτερευση των ήδη υπαρχόντων. Συγκεκριμένο πρόβλημα παρουσιάζεται στους μόνους άνδρες και γυναίκες καθώς και στα ανήλικα κάτω των 14 ετών. Απαγορευτική είναι η φιλοξενία σε άτομα που έχουν κάποια νόσο, στα άτομα με αναπηρία καθώς και στα άτομα που έχει διαγνωσθεί κάποιου είδους ψυχιατρική πάθηση. Στην Ελλάδα συνολικά υπάρχουν **780** θέσεις φιλοξενίας για ανήλικα ασυνόδευτα και οικογένειες. Στη Θεσσαλονίκη και γενικά στη Βόρεια Ελλάδα υπάρχει ένας ξενώνας ανήλικων ασυνόδευτων που διευθύνεται από την Άρσις στο Ωραιόκαστρο χωρητικότητας **28** ατόμων και τέσσερα

εποπτευόμενα διαμερίσματα της PRAKSIS για νεοεισερχόμενες οικογένειες αιτούντων άσυλο (συμβατικές και μονογονεϊκές). Επιπλέον, υπάρχει ένας άτυπος ξενώνας φιλοξενίας που βρίσκεται στο κέντρο της πόλης στην οδό Σιατίστης σε αυτόν διαμένουν 70 άτομα, οικογένειες και μονογονεϊκές οικογένειες, ανήλικα ασυνόδευτα και μόνοι άντρες. Τον ξενώνα διαχειρίζονται οι ίδιοι οι ένοικοι οι οποίοι στηρίζονται από πολίτες και ομάδες της πόλης, αντιμετωπίζοντας ποικίλα προβλήματα.

Επιπλέον στη Θεσσαλονίκη τον τελευταίο καιρό έχει αρχίσει η λειτουργία υπνωτηρίου 50 θέσεων ενώ αναμένεται η δημιουργία μόνιμης δομής για τους αστέγους μέσω και των νέων δομών για την καταπολέμηση της φτώχειας. Στους άλλους δήμους πέρα από το Δήμο Κορδελιού δεν υπάρχει κάποια στέγη και όπου υπάρχει είναι πρωτοβουλία της εκκλησίας.

Όπως είναι κατανοητό από τα παραπάνω στοιχεία δεν καλύπτονται οι αυξημένες ανάγκες τόσο στους αστέγους όσο και στα άτομα που διαβιούν υπό συνθήκες αστεγότητας.

2. Σίτιση

Το δεύτερο πρόβλημα εστιάζει σε αυτό της σίτισης, οι δομές πολλές φορές δεν αρκούν. Την κάλυψη των αναγκών σε σίτιση του πληθυσμού έχει σε μεγάλο βαθμό αναλάβει η εκκλησία: η Μητρόπολη Νεαπόλεως – Σταυρουπόλεως παρέχει περίπου 5500 μερίδες καθημερινά, ενώ η Μητρόπολη Θεσσαλονίκης υπολογίζεται ότι παρέχει περίπου 1500-2000 μερίδες. Ο δήμος Θεσσαλονίκης στο σύνολο των δημοτικών διαμερισμάτων του παρέχει ημερησίως περίπου 500-600 μερίδες. Σχεδόν όλοι οι δήμοι διαθέτουν την υπηρεσία του κοινωνικού παντοπωλείου, οι δομές αυτές αναμένεται να αυξηθούν καθώς και αυτές των συσσιτίων λόγω του προγράμματος καταπολέμησης της φτώχειας. Αυτές οι δομές αφορούν στο γενικό πληθυσμό. Σημαντικό να σημειωθεί ότι πολύ λίγα συσσίτια παρέχουν γεύματα το Σαββατοκύριακο. Υπάρχουν όμως και πρωτοβουλίες της ενεργούς κοινωνίας όπως αυτή της κουζίνας αλληλεγγύης που γίνεται κάθε Σαββατοκύριακο στο Στέκι Μεταναστών Θεσσαλονίκης. Παράλληλα είδη παρέχουν διάφορες οργανώσεις όπως η Άρσις, η Συμβίωση, το Χριστιανικό Στέκι και το Χαμόγελο του Παιδιού-ιδιαίτερα σε βρεφικά είδη.

3. Υγειονομική περίθαλψη

Οι αιτούντες άσυλο και οι κάτοχοι ειδικού δελτίου αναγνωρισμένου πρόσφυγα δικαιούνται δωρεάν ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης. Ακόμα και σήμερα παρουσιάζονται προβλήματα στη δωρεάν εξυπηρέτηση των αιτούντων άσυλο από τα νοσοκομεία παρότι είναι ξεκάθαρο το νομικό πλαίσιο, πολλές φορές χρειάζεται διαμεσολάβηση. Επιπλέον, παρότι αναφέρεται ότι οι αιτούντες άσυλο μπορούν να λάβουν φαρμακευτική αγωγή από το φαρμακείο του νοσοκομείου σχεδόν ποτέ δε λαμβάνουν την αγωγή τους από αυτά. Σημαντικό να σημειωθεί ότι χωρίς τις παρεμβάσεις ΜΚΟ (όπως PRAKSIS, Γιατροί του Κόσμου) και άλλων πρωτοβουλιών (όπως το Ιατρείο Κοινωνικής Αλληλεγγύης) δε θα μπορούσε να καλυφθεί η φαρμακευτική κάλυψη και σε πολλές περιπτώσεις ο εμβολιασμός των παιδιών.

4. Μόρφωση και εκπαίδευση

Η εκπαίδευση είναι ένα από τα βασικότερα δικαιώματα του ανθρώπου και είναι καθοριστικής σημασίας για την ανάπτυξη αλλά και την εξέλιξη ενός παιδιού αλλά και ενός ενήλικα. Τα προβλήματα που παρουσιάζονται σχετίζονται με την έλλειψη τάξεων ένταξης και υποδοχής καθώς και της μεγάλης ανεπάρκειας προγραμμάτων εκμάθησης ελληνικής γλώσσας σε ενήλικες. Η ανησυχητική αύξηση κρουσμάτων ρατσιστικής βίας στο σχολεία, αποτελεί ανασταλτικό παράγοντα στη μελλοντική κοινωνική ένταξη των ανηλίκων προσφύγων και των αιτούντων άσυλο. Η δημιουργία έντονου κλίματος ξеноφοβίας συμβάλλει αρνητικά στην ανάπτυξη και εξέλιξη αυτών των παιδιών.

5. Εργασία

Η περίοδος αυτή είναι πολύ δύσκολη όχι μόνο για τους πρόσφυγες αλλά και για όλον τον πληθυσμό που διαμένει στην Ελλάδα. Σε συνδυασμό με την έλλειψη άλλης υποστήριξης από το ελληνικό κράτος οι πρόσφυγες μένουν εκτός αγοράς εργασίας χωρίς άλλη προτεινόμενη λύση. Για να μπορέσει ένα άτομο να αναζητήσει εργασία χρειάζεται καταρχάς να είναι κάτοχος ειδικού δελτίου αιτήσαντος ασύλου – με ότι δυσκολίες συνεπάγεται αυτή η διαδικασία. Μετά τη νομιμοποίηση του αρχίζει να εντείνεται η ανάγκη για την κάλυψη των αναγκών του αιτούντα. Υποχρεωτικό για να μπορεί ένα άτομο να εργαστεί νόμιμα είναι η έκδοση άδειας εργασίας από την αρμόδια υπηρεσία της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας. Όστε να μπορέσει να εγγραφεί στον ΟΑΕΔ ώστε να καταγραφεί ως άνεργος.

Η Ελλάδα με τις τελευταίες αποφάσεις που έχει λάβει αποκόπτει τους αιτούντες άσυλο από το δικαίωμα της εργασίας ακόμα και όταν υπάρχει εργοδότης (αρ. 4 Π.Δ. 189/1998 και Εγκύκλιος 19000/442 της 19-10-2012 του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Πρόνοιας). Για την πρώτη έκδοση προσωρινής άδειας εργασίας προϋπόθεση είναι η διερεύνηση από τον ΟΑΕΔ εάν υπάρχουν εγγεγραμμένοι άνεργοι ημεδαποί, πολίτες της ΕΕ, αναγνωρισμένοι πρόσφυγες ή ομογενείς που να ενδιαφέρονται να εργαστούν σε θέσεις εργασίας της συγκεκριμένης ειδικότητας για την οποία ο αιτών άσυλο υποβάλλει αίτημα. Λόγω του υψηλού ποσοστού ανεργίας στην Ελλάδα είναι αδύνατον να εκδοθεί άδεια εργασίας για πρώτη φορά. Είναι δυνατή η ανανέωση προσωρινής άδεια εργασίας διότι για την ανανέωση δεν αποτελεί προϋπόθεση αντίστοιχη διερεύνηση από τον ΟΑΕΔ. Μια επίπτωση της έκδοσης ή μη προσωρινής άδειας εργασίας είναι η έκδοση κάρτας ανεργίας από τον ΟΑΕΔ, κάτι που οδηγεί στη μη αναγνώριση της ανεργίας, αλλά και ο αποκλεισμός από επιδοτούμενα σεμινάρια και επιδοτούμενες θέσεις εργασίας.

Ένα ακόμα προαπαιτούμενο για την αναζήτηση εργασίας είναι η γνώση της ελληνικής γλώσσας. Ακόμα και όταν διαθέτει ένας αιτών άσυλο άδεια εργασίας συνήθως δεν γνωρίζει πού και πώς αναζητά εργασία διότι δεν παρέχονται υπηρεσίες ενημέρωσης από τον ΟΑΕΔ ή κάποια άλλη κρατική υπηρεσία. Υπάρχουν ΜΚΟ και εθελοντικές δομές (όπως το Ε.Σ.Π., η PRAKSIS, η Άρσις) που βοηθούν τους αιτούντες άσυλο προς αυτή την κατεύθυνση. Επιπλέον, να σημειωθεί ότι οι πρόσφυγες δεν μπορούν να εκδώσουν άδεια μικροπωλητή καθότι εξαιρούνται από τις κατηγορίες δικαιούχων προσώπων.

6. Δημόσιος λόγος

Στην Ελλάδα μια σειρά από αξίες και δομές που αφορούν την πρόληψη της ετερότητας, το σεβασμό της διαφορετικότητας και την κατοχύρωση ανθρωπίνων δικαιωμάτων δεν έχουν συγκροτήσει συλλογική συνείδηση.

Στην τρέχουσα κατάσταση, τα Μέσα Κοινωνικής Δικτύωσης διαδραματίζουν κρίσιμο ρόλο είτε στη διάχυση του εθνικιστικού λόγου είτε στον εντοπισμό του. Μέσα από αυτά αναπαράγονται και διογκώνονται κατασκευασμένες παραδόσεις και στερεότυπα, ενώ η διαδραστική διάστασή τους αφενός διευκολύνει έναν δίχως κανόνες διάλογο που ενισχύει τη ρητορική του μίσους, αφετέρου δημιουργεί πλαστική εικόνα για τη διάδοση της πληροφορίας καθώς επιτρέπει την ανεξέλεγκτη αναπαραγωγή της. Η ανωνυμία και η μη εντοπίσιμη πηγή της πληροφορίας συμβάλουν σε αυτό. Αντιστοίχως, για τους ίδιους ακριβώς λόγους, τα Μέσα Κοινωνικής Δικτύωσης έχουν γίνει αποτελεσματικό εργαλείο εντοπισμού και κατάδειξης πηγών εθνικιστικού λόγου, διάψευσης πλαστών πληροφοριών και κριτικής εις βάρος παραγωγών ρητορική μίσους.

Η κάλυψη θεμάτων μετανάστευσης από τα ΜΜΕ συχνά βασίζεται στην αντίθεση μεταξύ ενός θετικού 'εμείς' κι ενός αρνητικού 'αυτοί'. Σε γενικές γραμμές, οι μετανάστες δεύτερης και τρίτης γενιάς είναι περισσότερο ορατοί, αναφέρονται συχνότερα και η απεικόνισή τους είναι πιο ισορροπημένη σε σχέση με εκείνη των νέων μεταναστών ή προσφύγων.

7. Κοινωνικά δικαιώματα

7.1. Πολιτικός Γάμος

Οι εγκύκλιοι του ΥΠΕΣ έχουν αλλάξει και έτσι δε γίνεται αποδεκτό να τελεστεί γάμος χωρίς τα απαραίτητα έγγραφα – πιστοποιητικό αγамίας – από τους συντρόφους, ακόμα και όταν υπάρχει επιβεβαιωμένο κώλυμα προσκόμισης τους. Επίσης δεν θεωρούνται από την αρμόδια υπηρεσία του ΥΠΕΞ σχετικά πιστοποιητικά από τα προξενεία. Το αποτέλεσμα είναι να μην μπορούν να τελεσθούν γάμοι και πολλές φορές αυτό έχει ως συνέπεια τη μη αναγνώριση των τέκνων που προκύπτουν από τη σχέση.

7.2. Επιδόματα κοινωνικής πρόνοιας

Ουσιαστικά υπάρχει «Αποκλεισμός» των οικονομικά ασθενών, αιτούντων άσυλο και δικαιούχων διεθνούς προστασίας, από τη διαδικασία αξιολόγησης βαθμού αναπηρίας, με την απαίτηση της καταβολής 46,17 ευρώ για την υποβολή της αίτησης, ποσό πραγματικά απαγορευτικό στη σημερινή πραγματικότητα. Επιπλέον, υπάρχουν κωλύματα ακόμα και μετά την αξιολόγηση της αναπηρίας ατόμων που είναι κάτοχοι ειδικών δελτίων αιτήσαντος ασύλου. Επιπλέον υπάρχει περιορισμός των δικαιούχων οικογενειακών επιδομάτων από τον ΟΓΑ με την αλλαγή της νομοθεσίας και την καθιέρωση ως προϋπόθεση της δεκαετούς διαμονής στην Ελλάδα.

8. Ευπαθείς ομάδες ανάμεσα στον πληθυσμό

των δικαιούχων διεθνούς προστασίας

8.1. Ανήλικοι ασυνόδευτοι

Τα ασυνόδευτα παιδιά είναι ηλικίας κάτω των 18 ετών, βρίσκονται εκτός της χώρας καταγωγής τους και έχουν αποχωριστεί από τους δύο γονείς τους ή τον προηγούμενο, κατά το νόμο ή το έθιμο, υπεύθυνο για τη φροντίδα τους. Σε όλες τις αποφάσεις που αφορούν στα ασυνόδευτα παιδιά πρέπει να λαμβάνεται πρωτίστως υπόψη το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού. Οποιαδήποτε αξιολόγηση του βέλτιστου συμφέροντος πρέπει να στηρίζεται στις προσωπικές περιστάσεις του παιδιού και να συνεκτιμά την κατάσταση της οικογένειας του παιδιού, την κατάσταση που επικρατεί στη χώρα καταγωγής του, τις ευπάθειες του παιδιού, την ασφάλεια και τους κινδύνους στους οποίους εκτίθεται και τις ανάγκες προστασίας του, το επίπεδο της ένταξής του στη χώρα υποδοχής καθώς και την πνευματική και σωματική του υγεία, τις συνθήκες εκπαίδευσης αλλά και τις κοινωνικο - οικονομικές συνθήκες.

Όλα τα ασυνόδευτα παιδιά έχουν δικαίωμα να απολαμβάνουν μεταχείριση και δικαιώματα όμοια με αυτά που αναγνωρίζονται στα παιδιά που είναι πολίτες της χώρας υποδοχής.

8.2. Θύματα εμπορίας ανθρώπων

Εμπορία ανθρώπων ονομάζεται επισήμως, σύμφωνα με τον διεθνή ορισμό, η στρατολόγηση, μετακίνηση, μεταφορά, υπόθαλψη ή υποδοχή ατόμων με αθέμιτα μέσα, όπως απειλές ή χρήση βίας ή άλλες μορφές εξαναγκασμού, απαγωγής, εξαπάτησης, απατηλών τεχνασμάτων, κατάχρησης εξουσίας ή εκμετάλλευσης της ευάλωτης θέσης του θύματος, καθώς και με παροχή ή αποδοχή χρηματικών ποσών ή ωφελημάτων για την απόσπαση συναίνεσης προσώπου που έχει εξουσία επάνω σε άλλον, με απώτερο σκοπό την εκμετάλλευση του ατόμου.

Τρόποι οικονομικής εκμετάλλευσης ανθρώπων είναι η εκμετάλλευση της εργασίας. Άλλες μορφές εμφάνισης του φαινομένου είναι η αφαίρεση και προώθηση οργάνων του σώματος και η εξαναγκαστική πορνεία. Οι γυναίκες και τα παιδιά αποτελούν την πλειονότητα των διακινούμενων ατόμων.

8.3. Θύματα βασανιστηρίων και άλλων μορφών κακοποίησης

Ο ορισμός θύματος βασανιστηρίου: ο όρος «βασανιστήρια» σημαίνει κάθε πράξη με την οποία, σωματικός ή ψυχικός πόνος ή έντονη οδύνη επιβάλλονται σε ένα πρόσωπο, με σκοπό ιδίως να αποκτηθούν από αυτό ή από τρίτο πρόσωπο πληροφορίες ή ομολογίες, να τιμωρηθεί για μια πράξη που αυτό ή τρίτο πρόσωπο έχει διαπράξει ή είναι ύποπτο ότι την έχει διαπράξει, να εκφοβηθεί ή να εξαναγκασθεί αυτός ή τρίτο πρόσωπο, ή για κάθε άλλο λόγο που βασίζεται σε διάκριση οποιασδήποτε μορφής. Ένας τέτοιος πόνος μπορεί να επιβληθεί από δημόσιο λειτουργό ή κάθε άλλο πρόσωπο που ενεργεί με επίσημη ιδιότητα ή με την υποκίνηση ή τη συναίνεση ή την ανοχή του.

Δυστυχώς για την ευπαθή αυτή κοινωνικά ομάδα δεν υπάρχουν οι απαραίτητες υπηρεσίες στήριξης τους με αποτέλεσμα τη μη σωστή υποστήριξη των προσώπων αυτών και την προστασία τους όπως ορίζουν οι διεθνείς συμβάσεις και τα πρωτόκολλα που έχουν υπογραφεί.

9. Κοινωνική διερμηνεία

Μεγάλη συζήτηση αφορούσε στις ανάγκες για διερμηνεία τόσο κατά τη διάρκεια υποβολής και εξέτασης του αιτήματος για διεθνή προστασία όσο και σε άλλα πλαίσια. Συζητήθηκε έντονα η έλλειψη που υπάρχει σε δημόσιες υπηρεσίες και κυρίως στα νοσοκομεία και στις δομές υγείας. Πολύ σημαντική είναι και η έλλειψη κατάλληλων προγραμμάτων κατάρτισης των διερμηνέων σχετικά με τα πλαίσια εργασίας τους, για παράδειγμα διερμηνεία στο πλαίσιο των κοινωνικών και νομικών, αλλά και αυτών ψυχολογικής στήριξης.

Επίλογος

Ο αγώνας των αιτούντων άσυλο αρχίζει με την προσπάθεια επίλυσης των προβλημάτων που δημιουργήθηκαν πριν από τη φυγή τους (σωματικά, ψυχολογικά, οικονομικά κ.α.), με την κάλυψη των καθημερινών βασικών αναγκών. Συνεχίζεται με τη γνωριμία με τις επίσημες κρατικές δομές και τη γνώση των νόμων, των υποχρεώσεων και των δικαιωμάτων του πολίτη στη χώρα υποδοχής και εν τέλει την κοινωνικοπολιτισμική (γλώσσα, κυρίαρχες ιδέες και αρχές) προσαρμογή στο νέο κοινωνικό περιβάλλον.

Τα προβλήματα που παρουσιάζονται στους αιτούντες άσυλο προκύπτουν από την εφαρμογή της νομοθεσίας αλλά και από τις συνθήκες που επικρατούν στη χώρα οι οποίες επιδεινώνουν την ήδη δυσχερή κατάσταση των προσφύγων. Η στήριξη της ενταξιακής τους διαδικασίας είναι σχεδόν ανύπαρκτη παρά το ότι η Ελλάδα έχει υπογράψει όλες τις σχετικές συμβάσεις, τα πρωτόκολλα και έχει εναρμονίσει το εθνικό της δίκαιο βάση των ευρωπαϊκών οδηγιών. Το νομικό πλαίσιο που προκύπτει ορίζει τα δικαιώματα των προσφύγων και τις υποχρεώσεις του ελληνικού κράτους.

Τα προβλήματα εφαρμογής που παρουσιάζονται έχουν επίπτωση στις ζωές χιλιάδων συνανθρώπων μας. Ποιο άτομο μπορεί να ενταχθεί και να γνωρίσει τον τρόπο ζωής της χώρας στην οποία ζει όταν οι μόνες συνδιαλλαγές του είναι με τις αστυνομικές αρχές; Πόσος είναι ο χρόνος αυτού του ατόμου για να μάθει ελληνικά και να αποκτήσει γνώσεις για την κοινωνική διάρθρωση και τα χαρακτηριστικά της χώρας που κατοικεί ώστε να μπορέσει να κρίνει τη θέση του μέσα σε αυτή; Όλη αυτή η προσπάθεια βάζει πολλές φορές σε κίνδυνο τη ψυχική και σωματική υγεία των προσφύγων και αιτούντων άσυλο.

Σημαντικό είναι να αναγνωριστεί η κατάσταση και η ανάγκη για διεθνή συνεργασία, όπως αναφέρεται στη Σύμβαση της Γενεύης και σε άλλες συμβάσεις και διεθνή κείμενα προστασίας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και ελευθεριών. Παρότι έγινε προσπάθεια να δημιουργηθεί ένα ολοκληρωμένο σύστημα για το άσυλο, η Ελλάδα δεν είναι σε θέση να προσφέρει προστασία και ουσιαστική παροχή υπηρεσιών και πρόσβασης στα δικαιώματα που απορρέουν από το διεθνές δίκαιο. Επιπλέον, ακόμη και αν η Ελλάδα πραγματοποιήσει όλες τις συμφωνίες που έχουν συναφθεί, πιστεύουμε ότι έχει έρθει η ώρα για την επίτευξη μιας πιο ουσιαστικής ευρωπαϊκής συνεργασίας για τη στήριξη των προσώπων που αιτούνται/δικαιούνται διεθνούς προστασίας.

Γ. Συμπεράσματα και προτάσεις

Η έμφαση που δόθηκε μέσα από τα εργαστήρια ήταν στην προσπάθεια για ενίσχυση της ισότιμης συμμετοχής στην κοινωνική και πολιτική ζωή, περιλαμβάνοντας όλες τις πτυχές των δύο όρων, μιας κοινωνίας. Μέσα από την τροποποίηση της λειτουργίας υπηρεσιών βάση των ρυθμών και των αναγκών των σημαντικών Άλλων ανθρώπων και την ενίσχυση τους για να μπορέσουν να απολαύσουν τα δικαιώματα τους έτσι όπως απορρέουν από τους παγκόσμιους χάρτες ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Ένταξη είναι επίσης η δημιουργία δομών για την κάλυψη των βασικών αναγκών των προσφύγων. Τα παραπάνω θα μειώσουν τις κακές πρακτικές που χρησιμοποιούνται σήμερα ώστε να αρθεί η κοινωνική απομόνωση και ο αποκλεισμός τόσο σε κοινωνικό όσο και σε οικονομικό και νομικό επίπεδο.

Προσπάθειες χρειάζεται να γίνουν ώστε να βελτιωθούν οι συνθήκες της ζωής των προσφύγων. Τέτοιες προσπάθειες πρέπει να εστιάσουν στη βελτίωση της διαδικασίας του ασύλου – κάτι που αναμένεται με τη λειτουργία της νέας υπηρεσίας ασύλου -, στην παροχή υπηρεσιών εκπαίδευσης και κατάρτισης, στη δημιουργία δομών στέγασης και στήριξης των βασικών αναγκών. Για τις ευαίσθητες ομάδες χρειάζεται η στήριξη τους μέσα από την οργάνωση προστατευτικού πλαισίου όπως επιτροπεία και επιμέλεια ανήλικων ασυνόδευτων, ειδικό χώρο προστασίας και παροχής όλων των απαραίτητων υπηρεσιών για τα θύματα εμπορίας και βασανιστηρίων. Απαραίτητη είναι επίσης και η δημιουργία και λειτουργία ειδικών χώρων φιλοξενίας προσφύγων με ψυχικές παθήσεις και προσώπων με προβλήματα υγείας.

I. Βελτίωση της εφαρμογής του νομικού και θεσμικού πλαισίου

I.1. Πρόσβαση και υποβολή των απαραίτητων δικαιολογητικών αιτήματος διεθνούς προστασίας

Λόγω του μεγάλου προβλήματος που έχει παρατηρηθεί σχετικά με την πρόσβαση για την υποβολή αιτήματος διεθνούς προστασίας η πρόταση που ανέκυψε αφορούσε στην ανάγκη να εφαρμοστεί η νομοθεσία περί απρόσκοπτης πρόσβασης και αποδοχής των αιτημάτων από τις αρμόδιες αρχές. Επίσης έχει εντοπισθεί το πρόβλημα της μη ύπαρξης κατάλληλων χώρων και συνθηκών για την υποβολή του αιτήματος.

Επιπλέον έντονη προκύπτει και η ανάγκη για ύπαρξη εκπαιδευμένων διερμηνέων κατά τη διάρκεια υποβολής του αιτήματος για διεθνή προστασία. Ωστε να παύσει να παρατηρείται το φαινόμενο της κακής έως ανύπαρκτης μετάφρασης των όσων δηλώνει το πρόσωπο.

Οι προτάσεις αυτές απευθύνονται τόσο στη Διεύθυνση Αλλοδαπών Θεσσαλονίκης, Τμήμα Ασύλου που είναι αυτή τη χρονική στιγμή η αποφαινόμενη αρχή παραλαβής και εξέτασης των αιτημάτων διεθνούς προστασίας όσο και στη μελλοντική νέα υπηρεσία ασύλου.

Οι αιτούντες, εφόσον δεν τους διατίθεται από την Πολιτεία κάποιο κατάλυμα για να διαμένουν δεν πρέπει να υποχρεούνται να βρουν οι ίδιοι συγκεκριμένο κατάλυμα ώστε να δηλωθεί αυτή η διεύθυνση στο δελτίο αίτησης ασύλου τους. Οι αιτούντες άσυλο είναι μια ευάλωτη κοινωνική

ομάδα που χρειάζεται να προστατευτεί. Συνεπώς συνιστάται η αποδοχή αιτημάτων ασύλου χωρίς δήλωση συγκεκριμένης διεύθυνσης του αιτούντος, με την υπόμνηση ότι όταν αποκτηθεί συγκεκριμένος τόπος διαμονής αυτός να δηλωθεί στις αρμόδιες Αρχές.

1.2. Εξέταση του αιτήματος ασύλου σε πρώτο βαθμό

Ο τόπος που μέχρι σήμερα εξετάζονται σε πρώτο βαθμό τα αιτήματα ασύλου βρίσκεται σε ένα διαμορφωμένο χώρο της Αστυνομικής Διεύθυνσης Αλλοδαπών όπου και εδρεύει η Διεύθυνση Αλλοδαπών το Τμήμα Ασύλου. Ο χώρος αυτός περιλαμβάνει έξι γραφεία τα οποία είναι διαχωρισμένα με πρόχειρο τρόπο που δεν εξασφαλίζει την εμπιστευτικότητα. Η διερμηνεία καλύπτεται σε συνεργασία με τη ΜΚΟ Μετάδραση, οι διερμηνείς κάποιες φορές είναι παρόντες και άλλες η διερμηνεία γίνεται μέσω ειδικών τηλεφωνικών συσκευών. Έτσι, είναι σύνηθες το φαινόμενο να ακούγονται ταυτόχρονα δύο διερμηνείς ή συνεντευξιαζόμενοι, ειδικά όταν πρόκειται για διερμηνεία μέσω τηλεδιάσκεψης. Με τις συνθήκες αυτές είναι εξαιρετικά δύσκολο για κάθε συνεντευξιαζόμενο να νιώσει ήρεμος ώστε να μπορέσει να δώσει όλες τις απαραίτητες πληροφορίες στις αρχές. Σε περιπτώσεις ευάλωτων κατηγοριών προσώπων η κατάσταση είναι ασφαλώς δυσχερέστερη (Βλ. π.χ. θύματα βιασμού ή θύματα εμπορίας ανθρώπων). Ως θετική εξέλιξη επισημαίνεται η ποιοτική βελτίωση της διαδικασίας, όσον αφορά τον τρόπο διεξαγωγής της συνέντευξης (σεμινάρια κατάρτισης βαθμοφόρων αστυνομικών) και αιτιολόγησης των αποφάσεων.

Προτείνεται η διαμόρφωση κατάλληλων χώρων για τις συνεντεύξεις καθώς και η παρουσία κατάλληλα εκπαιδευμένων διερμηνέων οι οποίοι είναι αναγκαίο πέρα από την αρχική εκπαίδευση τους να λαμβάνουν συνεχή επιμόρφωση.

Υπάρχει αρνητικότητα στη μέθοδο της τηλεδιάσκεψης γιατί δεν παρέχεται η αναγκαία επαφή για την έκφραση του ατόμου και επιπλέον δεν εξασφαλίζεται η ασφάλεια. Συζητήθηκε το κόστος της τηλεδιάσκεψης, το οποίο φαίνεται να είναι αντίστοιχο με το να είναι ο διερμηνέας στο χώρο της συνέντευξης.

Ιδιαίτερη πρέπει να είναι η προσοχή στο σχεδιασμό της μεθόδου των συνεντεύξεων που θα αφορούν σε ευάλωτες ομάδες, όπως λόγου χάρη οι ανήλικοι ασυνόδευτοι. Χρειάζεται η μέθοδος της συνέντευξης να εστιάζει στις ηλικιακές, πολιτισμικές και άλλες ιδιαιτερότητες του προσώπου ώστε να μπορεί να εκφράσει ελεύθερα το αίτημα για διεθνή προστασία.

1.3. Ενημέρωση από την υπεύθυνη αρχή για το άσυλο

Έχει παρατηρηθεί ότι η αρμόδια αρχή δεν ενημερώνει και δεν αναρτά κάποιο πρόγραμμα σε γλώσσα που κατανοούν οι πρόσφυγες σε σχέση με τις ημέρες και τις ώρες που μπορεί ένα πρόσωπο να αιτηθεί άσυλο, ή να ανανεώσει το ειδικό δελτίο αίτησης ασύλου κ.τ.λ. Δυστυχώς την ίδια έλλειψη ενημέρωσης έχει και το υπόλοιπο προσωπικό του κτιρίου της Αστυνομικής Διεύθυνσης και ειδικότερα το προσωπικό ασφαλείας της πύλης του μεγάρου το οποίο λανθασμένα δίνει πληροφορίες πολλές φορές στους πρόσφυγες. Η ελλείψη ή κακή ενημέρωση που λαμβάνουν τα πρόσωπα έχει αρνητικά αποτελέσματα για τα επωφελούμενα πρόσωπα.

Προτείνεται, για ακόμα μία φορά, η ανάρτηση σε εμφανές σημείο της εισόδου και σε όλες τις γλώσσες το ωράριο λειτουργίας της υπηρεσίας για τις επιμέρους εργασίες της υπηρεσίας.

Αυτό θα εξασφαλίσει τόσο την ενημέρωση όσο και τη δέσμευση τήρησης του ωραρίου από τη μεριά της Διοίκησης.

1.4. Ανανεώσεις δελτίων αιτήματος ασύλου

Η σημερινή πρακτική δεν ακολουθεί όσα προβλέπονται από το νόμο. Τα ειδικά δελτία αίτησης άσυλο δεν ανανεώνονται στην προσδιορισμένη από την αποφαινόμενη αρχή ημερομηνία, αυτό συνεπάγεται την παύση των δικαιωμάτων που προκύπτουν από το δελτίο αίτησης ασύλου. Περαιτέρω καθίσταται σαφής η ανάγκη αποφυγής της κακής πρακτικής της Διοίκησης έκδοσης πράξεων διακοπής εξέτασης αιτημάτων λόγω πλασματικής κοινοποίησης ημερομηνίας συνέντευξης και μη εμφάνισης των αιτούντων κατά την ορισθείσα ημερομηνία.

Προτείνεται η ανανέωση των δελτίων την ημερομηνία που αναγράφεται σε αυτά χωρίς καμία καθυστέρηση στη διαδικασία. Επιπλέον, να κοινοποιούνται από την αρχή όλα τα έγγραφα όταν προσέρχονται οι αιτούντες για την ανανέωση των δελτίων αιτούντων διεθνούς προστασίας (ροζ κάρτα), και τότε επίσης να επιδίδονται σε αυτούς προσωπικά (και όχι πλασματικά) και οι τυχόν απορριπτικές αποφάσεις, παρουσία διερμηνέα προκειμένου να τους γίνονται κατανοητές οι έννομες συνέπειες των εγγράφων που τους κοινοποιούνται ή τους επιδίδονται.

Αντίστοιχα προβλήματα παρουσιάζονται και στην αλλαγή του τόπου διαμονής. Προτείνεται η δημιουργία συστήματος το οποίο δε θα δημιουργεί κωλύματα και καθυστερήσεις λόγω κακής επικοινωνίας μέσω των κατά τόπους υπηρεσιών εξέτασης αιτημάτων ασύλου οπότε και θα γίνεται έγκαιρα χωρίς να δημιουργούνται επιπλέον προβλήματα.

1.5. Ανήλικοι ασυνόδευτοι

Ένα από τα προβλήματα είναι η έλλειψη δομών άρα και η ουσιαστική προστασία των ανηλίκων. Χρειάζεται να αναμορφωθεί το συνολικό πλαίσιο δομών φιλοξενίας (αύξηση των δομών φιλοξενίας καθώς και στελέχωση τους με το αναγκαίο προσωπικό) και να προστεθούν και άλλοι θεσμοί, όπως οι ανάδοχοι οικογένειες και λειτουργία συστήματος υποστήριξης ιδιωτών στην ανάληψη επιτροπείας, όπως συμβαίνει και σε άλλες χώρες. Επίσης θα έπρεπε να προσφέρεται εφαρμόσιμη δυνατότητα οικογενειακής συνένωσης με οικεία πρόσωπα που βρίσκονται ήδη στο εξωτερικό, έτσι ώστε να μην υπάρχει η ανάγκη συνέχισης της επισφαλούς παράνομης (παράτυπης) μετακίνησης στην Ευρώπη. Συνιστάται επίσης η περαιτέρω ισχυροποίηση και ενεργοποίηση του θεσμού των επιμελητών ανηλίκων, υποστηρικτικά προς την Εισαγγελία ανηλίκων.

Να παύσει η κράτηση και η φύλαξη των ανηλίκων στα κρατητήρια, αλλά και στα κέντρα κράτησης, και ο ανήλικος απευθείας να παραπέμπεται άμεσα σε δομή στήριξης.

1.6. Πρόσβαση σε νομική βοήθεια

Σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, οι δικαιούχοι διεθνούς προστασίας δικαιούνται, σε περίπτωση επιδίωξης δικαστικής προστασίας, πρόσβαση σε δωρεάν νομική συνδρομή, σύμφωνα με τις διατάξεις της ισχύουσας νομοθεσίας. Ωστόσο, στην πράξη οι ανωτέρω κατηγορίες προσώπων δεν ενημερώνονται από τις αστυνομικές αρχές σχετικά με τη δυνατότητα αυτή με αποτέλεσμα να στερούνται το θεμελιώδες δικαίωμα προσφυγής στη δικαιοσύνη. Εξαιτίας της μη ενημέρωσης των δικαιούχων προσώπων από μέρους των αρχών, παρατηρείται

ότι πολλοί συνάνθρωποί μας εκπίπτουν της νομιμότητας λόγω αδυναμίας προσβολής μιας απορριπτικής απόφασης (σε πρώτο ή δεύτερο βαθμό) για οικονομικούς λόγους. Θα πρέπει να επιδιωχθεί από τις αρχές η ενημέρωση όλων των δικαιούχων διεθνούς προστασίας, ιδιαίτερα δε των ευάλωτων περιπτώσεων, η άμεση και ουσιαστική ενημέρωσή τους σε συνεργασία με τον οικείο Δικηγορικό Σύλλογο.

1.7. Κοινωνικά δικαιώματα

Καλό είναι να υπάρξει τροποποίηση του υπάρχοντος νομικού πλαισίου περί εκδόσεων αδειών εργασίας τουλάχιστον έως ότου δεν καλύπτονται οι βιοτικές του ανάγκες.

Χρειάζεται να γίνεται και πάλι αποδεκτή η υπεύθυνη δήλωση αγαμίας για τους πρόσφυγες ώστε να προστατευτεί η οικογενειακή ζωή του ζευγαριού. Είναι αναγκαίο να συνεχίσει η συζήτηση και η διεκδίκηση από πλευράς του Δήμου Θεσσαλονίκης αλλά και των άλλων δήμων, ώστε να ξαναγίνει αποδεκτό το ανωτέρω έγγραφο ως αποδεικτικό αγαμίας.

Επιπλέον, θα πρέπει να οριστεί εκ νέου διαδικασία για την αναγνώριση γάμων που έχουν τελεστεί βάση εθιμοτυπικού δικαίου των χωρών καταγωγής.

1.8. Κράτηση αιτούντων άσυλο

Η κράτηση των αιτούντων άσυλο πρέπει να εφαρμόζεται μόνο κατ' εξαίρεση και υπό τις προϋποθέσεις που θέτει ο νόμος και μόνο μετά από ενδεδειγμένη εξέταση. Διαφορετικά είναι παράνομη.

Επιπλέον, όταν εκφράζεται από κρατούμενο πρόσωπο αίτημα για διεθνή προστασία είναι αναγκαίο να παραλαμβάνεται άμεσα. Καθώς επίσης και να γίνονται αποδεκτές οι αντιρρήσεις κράτησης ιδιαίτερα όταν δηλώνεται τόπος κατοικίας.

Μεγάλο ζήτημα τίθεται με τα πρόσωπα τα οποία κρατούνται με μόνο λόγο την παράνομη είσοδο στη χώρα προκειμένου να εκτελεσθεί απόφαση διοικητικής απέλασης η οποία σε πολλές περιπτώσεις δεν είναι εφικτή. Η κράτηση των προσώπων αυτών κάτω από απάνθρωπες αποτελεί απάνθρωπη και εξευτελιστική μεταχείριση και καταπατά όλα τα δικαιώματα του ανθρώπου.

1.9. Καταγγελία ρατσιστικής βίας

Οι ευάλωτες κοινωνικά ομάδες είναι συνήθως τα θύματα της ρατσιστικής βίας. Παρόλα αυτά, για την καταγγελία – μήνυση υπάρχει η υποχρέωση καταβολής του παραβόλου των 100€ ακόμη και για τα περιστατικά ρατσιστικής βίας, αυτό αποτρέπει την εκκίνηση από πλευράς του ατόμου της καταγγελίας. Το παράβολο έχει θεσπιστεί τόσο για εισπρακτικούς λόγους όσο και για να αποτρέπει τη συσσώρευση μηνύσεων για ασήμαντους λόγους. Έχει καταγραφεί παράδειγμα παρέλευσης του αυτόφωρου καθώς η καταγγελία του περιστατικού έγινε Παρασκευή βράδυ και ο καταγγέλλων έπρεπε να περιμένει μέχρι τη Δευτέρα για να ανοίξει η εφορία και να μπορέσει να προμηθευτεί το παράβολο. Προτείνεται συνεπώς η απαλλαγή από το παράβολο για περιστατικά καταγγελίας ρατσιστικής βίας, όπως γίνεται και με άλλα κατ' έγκληση διωκόμενα αδικήματα, όπως για τα αδικήματα ενδοοικογενειακής βίας. Επιπλέον, χρειάζεται να υπάρχει δωρεάν νομική βοήθεια για τα θύματα ρατσιστικής βίας. Τα άτομα που

έχουν υποστεί ρατσιστική βία είναι δύσκολο να την καταγγείλουν χρειάζεται να ενημερωθούν και κινητοποιηθούν οι πολίτες και να συμβάλλουν οι επαγγελματίες ώστε να αιτούνται τρίτα πρόσωπα τη δικαστική προστασία του «θύματος».

Χρειάζεται λοιπόν να ενημερωθούν οι υπηρεσίες και οι φορείς με τους οποίους μπορεί ένα θύμα ρατσιστικής βίας να έρθει σε πρώτη επαφή, όπως νοσοκομεία, φαρμακεία, σχολεία, κοινωνικές υπηρεσίες.

2. Ενδυνάμωση της ενταξιακής διαδικασίας με τη δημιουργία δομών κοινωνικής στήριξης και προστασίας

Τέθηκαν πολύ βασικά ζητήματα που αφορούν αυτό που αποκαλούμε ένταξη. Ζήτημα προκύπτει λόγω της έλλειψης ενημέρωσης τόσο των υπηρεσιών όσο και του γενικού πληθυσμού για το προσφυγικό θέμα. Επιπλέον, παρότι γίνονται διάφορες δράσεις από οργανώσεις και πρωτοβουλίες, δεν υπάρχει πληροφόρηση και αποτελεσματική συνεργασία μεταξύ τους. Αυτή η έλλειψη εντοπίζεται και από τους ίδιους τους πρόσφυγες οι οποίοι δεν γίνονται δέκτες του συνόλου των πληροφοριών που τους αφορούν. Για να μπορέσουν να προσπεραστούν τα ζητήματα αυτά προτάθηκε να γίνει μια επικαιροποιημένη καταγραφή δομών, δράσεων και πρωτοβουλιών ώστε να μπορέσει να υπάρξει συνεργασία μέσω μιας πλατφόρμας δικτύωσης η οποία θα ενισχύει τη διοχέτευση πληροφοριών και θα βοηθούσε στην ενημέρωση. Η συνεργασία με την τοπική αυτοδιοίκηση είναι πολύ σημαντική ώστε να μπορέσουν να υπάρξουν αποτελέσματα σε βασικά ζητήματα των προσφύγων. Δηλώθηκε και από τους ίδιους τους πρόσφυγες ότι θα ήθελαν ενημέρωση που να περιλαμβάνει νομικά ζητήματα έτσι όπως τροποποιούνται τακτικά. Συγκεκριμένα, προτάθηκε η δημιουργία μιας εφημερίδας από τους πρόσφυγες και για τους πρόσφυγες ώστε να μπορούν να καταγράφουν τα θέματα που τους απασχολούν αλλά και με τη συνεργασία των οργανώσεων να επικαιροποιούν τις γνώσεις τους απέναντι στο νομικό πλαίσιο.

Σημαντικό είναι να ενημερώνονται και οι υπόλοιπες υπηρεσίες (υγείας, πρόνοιας, δημοτικές υπηρεσίες και το σύνολο των αστυνομικών-σε όλα τα αστυνομικά τμήματα της χώρας). Για αυτό προτάθηκε ο σχεδιασμός μιας σειράς δράσεων για την ενημέρωση όλων των κλάδων που εμπλέκονται στη ζωή ενός πρόσφυγα. Έμφαση δόθηκε στην ενημέρωση και την ευαισθητοποίηση του γενικού πληθυσμού και των μαθητών μέσα από δράσεις που θα εστιάζουν στη μείωση του ρατσισμού και του αποκλεισμού που υφίστανται οι πρόσφυγες.

2.1. Στεγαστικό ζήτημα

Είναι αναγκαίο να δημιουργηθούν δομές στέγασης στη Θεσσαλονίκη ώστε να μπορέσουν να καλυφθούν οι ανάγκες των προσφύγων αλλά και των ιδιαίτερα ευάλωτων ομάδων ανάμεσα σε αυτούς. Είναι ιδιαίτερης σημασίας να στηριχθούν οι ήδη υπάρχουσες αλλά να δημιουργηθούν και νέες δομές για ανήλικα ασυνόδευτα, μονογονεϊκές οικογένειες, μόνες γυναίκες και άνδρες, άτομα με ψυχικές παθήσεις ή άλλες κοινωνιοψυχοβιολογικές ανάγκες.

Συζητήθηκε έντονα το θέμα του Ξενώνα υποδοχής προσφύγων – κυρίως οικογενειών - ενός Ξενώνα

ο οποίος δεν υποστηρίζεται από την Πολιτεία, από το Φλεβάρη του 2010. Στηρίχθηκε και στηρίζεται από πρωτοβουλίες, ομάδες και μεμονωμένα άτομα. Η συμβολή του Δήμου Θεσσαλονίκης αφορά στην κάλυψη των μεσημεριανών καθημερινών γευμάτων. Ο ξενώνας διαχειρίζεται από τους ίδιους τους ενοίκους με τη συμμετοχή πολιτών σε μια προσπάθεια να αντιμετωπίσουν τα ζητήματα που προκύπτουν. Είναι σημαντικό να στηριχθεί από τους φορείς και την τοπική αυτοδιοίκηση ώστε να συνεχίσει να υπάρχει με καλύτερους όρους για τις οικογένειες προσφύγων η δομή στη Θεσσαλονίκη που καλύπτει ανάγκες της βορείου Ελλάδας.

Πέρα από τη φιλοξενία των προσφύγων μέσω ξενώνων είναι σημαντικό να ενδυναμωθούν τα άτομα και οι οικογένειες στην αυτόνομη διαβίωση μέσω της ενίσχυσης – επιδότησης του ενοικίου τους. Η στέγαση είναι ένα προβληματικό πεδίο σε όλη τη χώρα και είναι ένα από τα αρχικά θέματα για την προστασία των προσώπων.

2.2. Σίτιση

Είναι αναγκαίο να αυξηθούν οι μερίδες των συσσιτίων, καθώς επίσης και να αναπτυχθούν τα ήδη υπάρχοντα κοινωνικά παντοπωλεία και οι τράπεζες τροφίμων ώστε να καλύπτονται οι ανάγκες του πληθυσμού με αξιοπρεπείς όρους και βάση των δικών τους ιδιαίτερων αναγκών.

2.3. Υγειονομική περίθαλψη

Είναι σημαντικό να γίνουν δράσεις ενημέρωσης στο σύνολο των δομών υγείας ώστε να ενημερωθεί το προσωπικό για τα δικαιώματα των αιτούντων άσυλο, προσφύγων αλλά, και όσων δεν είναι κάτοχοι νομιμοποιητικών εγγράφων.

Επιπλέον, είναι αναγκαίο να υπάρξει συνεργασία με τις νέες δομές πρωτοβάθμιας υγείας – ιατρεία, που θα αρχίσουν τη λειτουργία τους στους δήμους της Θεσσαλονίκης. Λόγω της ιδιαίτερης κατάστασης στην οποία βρίσκεται η χώρα αντιμετωπίζεται η έλλειψη δωρεάν παροχής της φαρμακευτικής αγωγής.

2.4. Μόρφωση και εκπαίδευση

Είναι χρόνια τα αιτήματα για αναβάθμιση και βελτίωση της εκπαίδευσης στο πλαίσιο του εργαστηρίου όμως εστίασαμε στην εκπαίδευση των ανήλικων προσφύγων είτε συνοδευόμενων είτε ασυνόδευτων. Οι προτάσεις αφορούν στη διαπολιτισμικότητα και στην έμφαση που είναι αναγκαίο να δοθεί στις ιδιαιτερότητες του κάθε μαθητή που προέρχεται από διαφορετικό πολιτισμικό και γλωσσικό περιβάλλον.

Τροποποίηση χρειάζεται να γίνει ιδιαίτερα για τα παιδιά πρόσφυγες σχετικά με τα απαραίτητα δικαιολογητικά που χρειάζεται να προσκομίσουν για την εγγραφή τους στο σχολείο. Προτείνεται τα παιδιά που είναι συνοδευόμενα από τις οικογένειες τους ή από τους κηδεμόνες τους να γίνεται αποδεκτή η δήλωση αιτιολογώντας τους λόγους για τους οποίους δεν υπάρχουν επαρκή δικαιολογητικά λόγω του τρόπου φυγής από τη χώρα καταγωγής. Για τους ανήλικους ασυνόδευτους που φιλοξενούνται σε δομές αυτό δεν παρουσιάζεται ως πρόβλημα. Είναι αναγκαίο μέσω συνεργασίας να ρυθμιστεί το ζήτημα για τους ανήλικους οι οποίοι φιλοξενούνται από ομοεθνείς τους που δεν έχουν οριστεί ως κηδεμόνες. Στην παρούσα φάση οι οργανώσεις λειτουργούν ως διαμεσολαβητές, τι γίνεται όμως με τα παιδιά που δεν έχουν τη στήριξη οργανώσεων.

Μεγάλος αριθμός ανήλικων, είναι αναλφάβητοι ή έχουν φοιτήσει λίγα χρόνια σε σχολείο της χώρας καταγωγής τους. Για αυτά τα παιδιά είναι δύσκολη η ένταξη τους στο ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα. Για το λόγο αυτό χρειάζεται να επανέλθει το θέμα των τάξεων ένταξης και υποδοχής στα σχολεία. Οι ανήλικοι πρόσφυγες ουσιαστικά παραπέμπονται στα σχολεία διαπολιτισμικής εκπαίδευσης τα οποία ακολουθούν το πρόγραμμα σπουδών των γενικών σχολείων. Είναι λίγα σε αριθμό και δεν έχουν πολλές δράσεις που να ενισχύουν την ένταξη και την εξάλειψη των διακρίσεων, που ήταν και ένας από τους σημαντικούς λόγους δημιουργίας τους. Θα ήταν καλύτερο ίσως για τους μαθητές να δημιουργηθούν οι κατάλληλες υποδομές υποδοχής και ένταξης τους στα γενικά σχολεία ώστε να μπορούν όλοι οι μαθητές μεταξύ τους να αλληλεπιδρούν και να αναπτύξουν σχέσεις με την κοινωνία στην οποία ζουν και με τα μέλη αυτής.

Στη Θεσσαλονίκη σήμερα την ανάγκη για εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας καλύπτουν, όπως έχει προαναφερθεί, πρωτοβουλίες όπως το σχολείο μεταναστών ΟΔΥΣΣΕΑΣ και η Εκτός Τάξη. Προτείνεται να σχεδιαστούν προγράμματα εκμάθησης και από δημόσιους φορείς οι οποίοι παράλληλα θα μπορούσαν να καλύπτουν και θέματα κατάρτισης.

Είναι σχεδόν ανύπαρκτα τα προγράμματα επαγγελματικής κατάρτισης επιδοτούμενων ή μη για πρόσφυγες και αιτούντες άσυλο, στα πλαίσια των δράσεων του ΟΑΕΔ, με αποτέλεσμα την αδυναμία ενίσχυσης προσόντων των ατόμων και κατ' επέκταση τις μειωμένες ευκαιρίες για ένταξη στην ελληνική αγορά εργασίας. Επιπλέον, δεν υπάρχουν προγράμματα που θα συμπεριλαμβάνουν δράσεις επαγγελματικών τοποθετήσεων. Για όλα αυτά προτείνεται να σχεδιαστούν συγκεκριμένα προγράμματα για αιτούντες άσυλο και πρόσφυγες. Επιπλέον, χρειάζεται να αρχίσουν να γίνονται αποδεκτοί οι πρόσφυγες σε όλα τα προγράμματα του ΟΑΕΔ χωρίς να ισχύουν οι περιορισμοί που ισχύουν σήμερα λόγω των δικαιολογητικών που ζητούνται.

2.5. Εργασία – επαγγελματική αποκατάσταση

Μέχρι η ελληνική Πολιτεία να μπορέσει να καλύψει τις βασικές βιοποριστικές ανάγκες των αιτούντων άσυλο και των δικαιούχων διεθνείς προστασίας, έτσι όπως ορίζεται και από το διεθνές δίκαιο υποχρεούται να επιτρέπει στους πρόσφυγες να έχουν το δικαίωμα στην εργασία άρα και στην ανεργία, ώστε να μπορεί το κάθε άτομο τόσο να εργαστεί όσο και να μπορεί να καταγραφεί ως άνεργος, λαμβάνοντας ότι προσφέρει αυτό σε όλους του πολίτες ανέργους της χώρας.

Η ένταξη των προσφύγων και αιτούντων άσυλο στην αγορά εργασίας θα βοηθούσε σημαντικά και θα μπορούσε να επιτευχθεί με τη σταθερή και διαρκή ύπαρξη προγραμμάτων για την εκμάθηση της γλώσσας σε συνδυασμό με την εκμάθηση της κουλτούρας, για ικανό αριθμό συμμετεχόντων, επιπλέον με κατάρτιση για την ανάπτυξη των ικανοτήτων και δεξιοτήτων, γνώσεων και τεχνικών που ήδη γνωρίζουν τα άτομα.

Έντονο κομμάτι της συζήτησης αφορούσε στη δημιουργία κοινωνικών συνεταιρισμών από τους πρόσφυγες και τους αιτούντες άσυλο. Θα διερευνηθεί περαιτέρω το ζήτημα και το νομικό πλαίσιο το οποίο αυτή τη στιγμή αποκλείει τους αιτούντες διεθνούς προστασίας ως άτομα με μη μόνιμη διαμονή.

2.6. Δημόσιος λόγος και συμμετοχή προσφύγων στην πόλη

Σύμφωνα με την ευρωπαϊκή δεοντολογία, υπάρχουν οργανισμοί που επενδύουν είτε στην κατάρτιση είτε στην επαγγελματική ανάπτυξη του προσωπικού τους, έτσι ώστε να διευκολυνθεί η ακριβής κάλυψη σχετικά με την εθνοτική, θρησκευτική και πολιτισμική διαφορετικότητα. Άλλοι οργανισμοί βασίζονται σε σταθερές αρχές δημοσιογραφικής πολιτικής προκειμένου να διασφαλίσουν την ειδησεογραφική ποιότητα, ή δίνουν ιδιαίτερη προσοχή στην αναζήτηση πηγών από τις ίδιες τις μεταναστευτικές κοινότητες. Για το λόγο αυτό προτείνεται συνεργασία των φορέων ενημέρωσης τόσο με τις οργανώσεις όσο και με τους ίδιους τους πρόσφυγες ώστε να υπάρχει συνεχόμενη αλληλοενημέρωση και εκπαίδευση για τον τρόπο με τον οποίο δημοσιοποιούνται ζητήματα που άπτονται των προσφυγικών θεμάτων.

Τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης έχουν κυρίαρχο ρόλο στην ενημέρωση αλλά και στη διαμόρφωση της κοινής γνώμης για αυτό ζητούμενο είναι να δούμε την απήχηση και την αποτελεσματικότητα που είχαν και έχουν όλες αυτές οι πρωτοβουλίες, ιδίως σε συνθήκες αυξανόμενης κρίσης. Σε αυτή την κατεύθυνση προτάθηκε η δημιουργία μίας ηλεκτρονικής εφημερίδας από τους πρόσφυγες για τα θέματα που τους αφορούν με δημοσιογραφικό τρόπο.

2.7. Κοινωνικά δικαιώματα

2.7.1. Πολιτικός γάμος

Σε συνεργασία και με το Δήμο Θεσσαλονίκης και με στόχο τη συνεργασία και με άλλους δήμους θα ξεκινήσει η συζήτηση για την αποδοχή των υπεύθυνων δηλώσεων των προσφύγων περί αγαμίας όπως γινόταν και παλαιότερα (έως το 2009). Είναι σημαντικό να προστατευτεί ο έγγαμος βίος αλλά και τα τέκνα που προκύπτουν από αυτόν. Επιπλέον οι αιτούντες άσυλο θα μπορούν να συνάψουν το σύμφωνο διαβίωσης. Για το λόγο αυτό χρειάζεται να συζητηθεί το ζήτημα με τους συμβολαιογράφους ώστε να μπορεί κάποιο πρόσωπο που το επιθυμεί να μπορεί να προχωρά σε αυτήν την κατεύθυνση.

2.7.2. Επιδόματα κοινωνικής πρόνοιας

Το παράβολο που ζητείται για την αίτηση στο Κέντρο Πιστοποίησης Αναπηρίας είναι αποτρεπτικό για πολλούς από τους πρόσφυγες και τους αιτούντες άσυλο. Επιπλέον παρουσιάζεται κώλυμα ακόμα και όταν αξιολογηθεί ένα άτομο με ποσοστό αναπηρίας άνω του 67% προκειμένου να ενταχθεί στην κρατική επιδοματική πολιτική. Πολλές φορές δεν γίνονται αποδεκτοί αιτούντες άσυλο παρά την γνωμοδότηση της επιτροπής εξέτασης. Είναι αναγκαίο να υπάρξει ενημέρωση προς τις επιτροπές αλλά και τη Διεύθυνση Κοινωνικής Πρόνοιας προκειμένου να μην υπάρχουν κωλύματα σε αυτή τη διαδικασία.

2.8. Κοινωνικά ευπαθείς ομάδες

2.8.1. Ανήλικοι ασυνόδευτοι

Οι ανήλικοι ασυνόδευτοι είναι μια πολύ ιδιαίτερη ομάδα ανάμεσα στους δικαιούχους διεθνούς

προστασίας και είναι αναγκαίο να προστατεύονται καταρχάς λόγω ανηλικότητας και έπειτα να εξετάζεται και οποιαδήποτε άλλη συνθήκη ισχύει για αυτούς.

Για να μπορέσουν να προστατευτούν ουσιαστικά οι ανήλικοι ασυνόδευτοι θα πρέπει να υπάρξει μέριμνα για το βέλτιστο συμφέρον τους από την άφιξη τους στην Ελλάδα. Δεν πρέπει να κρατούνται τόσο κατά την είσοδο όσο και σε οποιαδήποτε άλλη περίοδο, είναι μια επώδυνη διαδικασία για όλους τους ανθρώπους πολύ περισσότερο για τους ανήλικους, των οποίων στιγματίζεται η ζωή και επηρεάζεται η ψυχολογική τους ισορροπία.

Καθ' όλη τη διάρκεια της διαδικασίας ασύλου θα πρέπει να υπάρχει για τον ανήλικο ιδιαίτερη προσοχή τόσο στο να έχει νομική εκπροσώπηση, όσο και να ακολουθείται η διαδικασία προσαρμοσμένη στην ηλικία του ανηλίκου και στις ιδιαιτερότητες της πολιτισμικής του καταγωγής. Η προσέγγιση της συνέντευξης για την εξέταση αιτήματος για διεθνή προστασία θα πρέπει να είναι διαμορφωμένη βάση της ηλικίας του παιδιού και να μπορεί να παρίσταται κοινωνικός λειτουργός ή ψυχολόγος ο οποίος θα διευκολύνει στο να χτιστεί εμπιστοσύνη και να εκφραστεί ο ανήλικος με τον τρόπο που ο ίδιος επιθυμεί.

Είναι αναγκαίο να στηριχθούν οι δομές φιλοξενίας που υπάρχουν ήδη με επιπλέον προσωπικό για να μπορεί ο κάθε ξενώνας φιλοξενίας να επιτυγχάνει τους σκοπούς ύπαρξής τους. Επιπλέον, χρειάζεται η δημιουργία νέων δομών ή αύξησης των υπαρχόντων οι οποίες να μπορούν να καλύπτουν τον αριθμό των ανηλίκων ασυνόδευτων που βρίσκεται στη χώρα.

Προτείνεται επίσης να αναζητηθούν τρόποι ώστε να εντοπίζονται και να ταυτοποιούνται μέλη οικογένειας και συγγενικά πρόσωπα βάση του τυπικού και άτυπου δικαίου της χώρας καταγωγής ώστε να επανενώνονται και να προστατεύονται τα ανήλικα. Αυτό μπορεί να συμβεί σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο. Σχετικά με το εθνικό επίπεδο, μπορεί να υποστηριχθεί το άτομο που θα αναλάβει την κηδεμονία τόσο ψυχοκοινωνικά όσο και οικονομικά. Είναι σημαντικό να διαμένουν οι ανήλικοι με οικεία προς αυτούς πρόσωπα.

Χρειάζεται να δημιουργηθεί εκ νέου το σύστημα ορισμού επιτρόπου μέσω της εισαγγελίας ανηλίκου - ενός επιτρόπου ο οποίος θα γνωρίζει τις ευθύνες αυτού του ρόλου. Επιπλέον είναι σημαντικό να στελεχωθεί η Δικαστική Κοινωνική Υπηρεσία η οποία θα μπορούσε να βοηθήσει στην επίλυση της προβληματικής κατάστασης. Απαραίτητο είναι να ενισχυθεί ο θεσμός της αναδοχής με την ταυτόχρονη στήριξη των οικογενειών που θα αναλάβουν την αναδοχή ανηλίκου ασυνόδευτου. Συνεπώς πρέπει να συνεργαστούν τόσο οι υπηρεσίες και οι αρχές όσο και οι οργανώσεις και οι πρωτοβουλίες της κοινωνίας των πολιτών.

Για να είναι αποτελεσματική η διαδικασία αυτή και να στηριχθεί το άτομο στην παραμονή και στην ένταξη του στη χώρα υποδοχής χρειάζεται να σχεδιάζεται σχέδιο δράσης με τη συνεργασία του ανηλίκου. Το σχέδιο θα περιλαμβάνει βραχυπρόθεσμες και μακροπρόθεσμες, βιώσιμες, συγκεκριμένες και ασφαλείς λύσεις και προτάσεις για τη ζωή του ανηλίκου.

Όλοι οι ανήλικοι, ασχέτως αν είναι κάτοχοι ή όχι νομιμοποιητικών εγγράφων, δικαιούνται πρόσβαση στις υπηρεσίες υγείας. Πολλές φορές αυτό δεν ακολουθείται - είναι πολύ σημαντικό να ενημερωθούν οι αρμόδιες υπηρεσίες για να μη δημιουργείται πρόβλημα σε αυτό.

Ένα ακόμα ζήτημα είναι αυτό της εκπαίδευσης και της κατάρτισης ώστε να καλυφθούν οι γλωσσικές ανάγκες του ανηλίκου. Είναι σημαντικό ο ανήλικος να λαμβάνει ερεθίσματα και να στηρίζεται και εξωσχολικά. Με στόχο πέρα από να λάβει ο ανήλικος τις βασικές γνώσεις για την κοινωνική και πολιτική ζωή του να μπορεί να σχεδιάζει το μέλλον του με γνώμονα την αυτονομία του. Για την πραγματοποίηση όλων των παραπάνω θα πρέπει να συνεργαστούν φορείς, υπηρεσίες, αρχές τοπικής αυτοδιοίκησης για να μπορέσει να υπερασπιστεί το βέλτιστο συμφέρον του ανηλίκου.

2.8.2. Θύματα εμπορίας ανθρώπων

Είναι σημαντικό να υπάρχει μέριμνα ακόμα από την είσοδο στη χώρα για την εμπορία ανθρώπων, τόσο για τις γυναίκες και τα ανήλικα όσο και για τους άνδρες και να ακολουθούνται οι διεθνείς οδηγίες για την αναγνώριση των θυμάτων ώστε να μπορούν άμεσα με την αναγνώριση να προστατεύονται από τη συνέχιση της διακίνησης τους.

Οι δομές φιλοξενίας και προστασίας θυμάτων εμπορίας είναι λιγοστές στην Ελλάδα. Στη Θεσσαλονίκη υπάρχει καταφύγιο για γυναίκες θύματα εμπορίας και αυτό είναι ιδιαίτερα βοηθητικό για την προστασία των γυναικών. Υπάρχει υστέρηση στις δράσεις για την διερεύνηση ύπαρξης θυμάτων αλλά και στη στήριξη τους ψυχολογικά και κοινωνικά.

Προτείνεται η ανάπτυξη προγραμμάτων ειδικότερα στα κέντρα κράτησης στις συνοριακές περιοχές της χώρας ώστε να εντοπίζονται περιπτώσεις εκμετάλλευσης και εμπορίας ανθρώπων. Η ανάπτυξη και άλλων δομών καθώς και η στήριξη των προσώπων που εκμεταλλεύτηκαν και διακινήθηκαν σε άλλες χώρες αλλά κατέφυγαν στην Ευρώπη- περνώντας τα ελληνικά σύνορα για προστασία. Σημαντικό είναι να στηριχθούν τα πρόσωπα αυτά στην αυτόνομη διαβίωση και στην υποστήριξη αυτής ώστε να κρατηθούν μακριά από τα πρόσωπα που μπορεί να τους οδηγήσουν στον ίδιο κύκλο βίας και εκμετάλλευσης. Είναι αναγκαίο να δημιουργηθούν δομές επαγγελματικής αποκατάστασης και προώθησης στην αγορά εργασίας με παράλληλη ενημέρωση και ενίσχυση των επιχειρήσεων για την ένταξη στο εργασιακό περιβάλλον των προσώπων.

2.8.3. Θύματα βασανιστηρίων και άλλων μορφών κακοποίησης

Στη Θεσσαλονίκη δεν υπάρχει φορέας ή οργάνωση για την πιστοποίηση θυμάτων βασανιστηρίων και άλλων μορφών κακοποίησης. Τις ανάγκες καλύπτουν τα νοσοκομεία της χώρας και το εξειδικευμένο προσωπικό τους καθώς και το Εργαστήριο Ιατροδικαστικής και Τοξικολογίας της Ιατρικής Σχολής του Α.Π.Θ.

Είναι αναγκαία η δημιουργία δομής η οποία θα μπορεί να πιστοποιεί θύματα βασανιστηρίων και άλλων μορφών κακοποίησης καθώς και να είναι σε θέση να στηρίζει τα πρόσωπα αυτά ψυχολογικά και κοινωνικά. Σημαντικό είναι τα άτομα αυτά να μπορούν να στεγάσονται και σιτίζονται σε ένα προστατευμένο περιβάλλον ώστε να μπορούν να επουλώσουν τις πληγές, ψυχολογικές και σωματικές έως ότου μπορέσουν δυναμικά να αρχίσουν την ενταξιακή τους διαδικασία.

2.8.4. Ψυχικά πάσχοντες

Είναι αναγκαία η ανάπτυξη δομών φιλοξενίας και στήριξης ατόμων που έχουν αναπτύξει

ψυχοπαθολογίες. Αφού η υπάρχουσα μία δεν μπορεί να καλύψει τις ανάγκες των αιτούντων διεθνούς προστασίας. Ένα ακόμη μέτρο που χρειάζεται να ληφθεί είναι η οικονομική στήριξη όσων κρίνεται ότι μπορεί να ζήσουν αυτόνομα καθώς και η παράλληλη ψυχοκοινωνική υποστήριξη τους.

2.9. Κοινωνική διερμηνεία

Η κοινωνική διερμηνεία (community interpreting) αποτελεί μια μορφή της διερμηνείας διαμεσολάβησης. Είναι η διερμηνεία που παρέχεται στις δημόσιες υπηρεσίες ενός κράτους διασφαλίζοντας έτσι το δικαίωμα των ανθρώπων στις υγειονομικές και νομικές υπηρεσίες της χώρας υποδοχής, στην αστυνομία, στις δημόσιες υπηρεσίες καθώς και πρόσβαση στη διαπολιτισμική εκπαίδευση. Η σημασία της κοινωνικής διερμηνείας είναι σημαντική. Ο ρόλος της διερμηνείας δεν είναι απλά η προφορική διεκπεραιωτική μετάφραση μεταξύ δύο γλωσσών. Ο διερμηνέας μεταφέρει όλα τα πολιτισμικά στοιχεία ενός πολιτισμού στον άλλο βοηθώντας έτσι την επικοινωνία και την αλληλοκατανόηση αυτών. Δυστυχώς δεν αναγνωρίζεται η κοινωνική διερμηνεία ως δραστηριότητα και η ανάγκη για εκπαίδευση των κοινωνικών διερμηνέων παρότι σχετίζεται άμεσα με τη διαφύλαξη των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Προτείνεται η ύπαρξη μεταφραστών σε όλη τη διαδικασία του ασύλου ώστε οι πληροφορίες και όσα αφορούν στην υπόθεση του κάθε ατόμου να γίνονται κατανοητά από το ίδιο το πρόσωπο. Επιπλέον, σημαντικό είναι να υπάρχουν εκπαιδευμένοι και καταρτισμένοι στο αντικείμενο διερμηνείας σε όλες τις μονάδες υγείας (γενικά και ψυχιατρικά νοσοκομεία, κέντρα υγείας και κέντρα ψυχικής υγείας). Βοηθητικό θα ήταν να υπάρχουν μεταφρασμένες οδηγίες σε δημόσιες υπηρεσίες ώστε να γίνονται κατανοητά τουλάχιστον τα όσα ζητούνται από τους εξυπηρετούμενους.

Οι διερμηνείς, που συνήθως είναι άτομα τα ίδια πρόσφυγες ή μετανάστες, έως τώρα «πιστοποιούνται» από οργανώσεις που κάνουν κάποιες εκπαιδεύσεις. Είναι αναγκαίο οι διερμηνείς να καταρτίζονται στο αντικείμενο εργασίας τους και όχι απλά στη διερμηνεία της γλώσσας επιπλέον επειδή στην παρούσα φάση τα άτομα αυτά είναι κυρίως άτομα που τα ίδια είναι πρόσφυγες, που έχουν παρόμοιες εμπειρίες με το άτομο το οποίο καλούνται να μεταφράσουν χρειάζεται να στηρίζονται σε αυτό τους το ρόλο. Η τακτική εποπτεία αλλά και κατάρτιση των διερμηνέων θα μπορέσει να τους ενισχύσει στην εργασία τους. Επίσης σημαντικό είναι να καταρτίζονται και οι επαγγελματίες στο να εργάζονται με διερμηνέα.

Αντί επιλόγου

Η συζήτηση του εργαστηρίου ήταν πλούσια και προέκυψαν πολλές προτάσεις. Ίσως κάποιες από αυτές να μην περιλαμβάνονται αναλυτικά στην παρούσα έκθεση- παρόλα αυτά αυτό που έχει ιδιαίτερη σημασία είναι η συνέχιση της συνεργασίας και της προσπάθειας ώστε να δούμε τα θέματα που αφορούν τους συμπολίτες μας πιο διεξοδικά ώστε όλοι και όλες μαζί να μπορέσουμε να βελτιώσουμε τις συνθήκες διαβίωσης και κοινωνικής ένταξης των προσώπων αυτών.

Ευχή μας τα λόγια και τα κείμενα να γίνουν πράξη και για αυτό δεσμευόμαστε να προσπαθήσουμε.

Δ. ΥΛΙΚΟ

Νομικό πλαίσιο προστασίας

- Σύμβαση της 28.4.1951 για το Καθεστώς των Προσφύγων και το Πρωτόκολλο της 31.1.1967 για τη Νομική Κατάσταση των Προσφύγων
<http://www.unhcr.org>
- Διεθνείς Συμβάσεις για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα-Γενικά Σχόλια οργάνων του ΟΗΕ
<http://www.unhcr.gr>
- Χάρτης θεμελιωδών δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης
<http://www.europarl.europa.eu/>
- Το Πρωτόκολλο της Κωνσταντινούπολης
<http://www.ohchr.org/>
- Τα θύματα εμπορίας ανθρώπων στο πλαίσιο του άρθρου 1Α της Σύμβασης του 1951 για το Καθεστώς των Προσφύγων
<http://www.unhcr.gr/>
- Οδηγία 2011/36/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 5ης Απριλίου 2011 για την πρόληψη και την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων και για την προστασία των θυμάτων της, καθώς και για την αντικατάσταση της απόφασης-πλαίσιο 2002/629/ΔΕΥ του Συμβουλίου
<http://eur-lex.europa.eu/>
- Συνήγορος του Πολίτη-Ανεξάρτητη αρχή. Συνήγορος για τον μετανάστη, τον πρόσφυγα και τον ομογενή. Πρόσφυγες, νομοθεσία-εγκύκλιοι
<http://www.synigoros.gr/>

Πληροφορίες και κατευθυντήριες οδηγίες για δικαιούχους διεθνούς προστασίας

- Βασικές πληροφορίες για τους αιτούντες άσυλο στην Ελλάδα
<http://www.unhcr.gr/>
- Κατευθυντήριες οδηγίες για τα ασυνόδευτα παιδιά που ζητούν άσυλο
<http://www.unhcr.gr/>
- Γυναίκες πρόσφυγες
<http://www.unhcr.gr/>

- Εισαγωγή στη Διεθνή Προστασία. Προστατεύοντας τους πρόσφυγες εντολής της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες. Εγχειρίδιο αυτοδιδασκαλίας
<http://www.unhcr.gr/>
- Ασυνόδευτοι ανήλικοι αιτούντες άσυλο στην Ελλάδα
<http://www.unhcr.gr/>
- ΚΕΝΤΡΟ ΕΡΕΥΝΩΝ ΓΙΑ ΘΕΜΑΤΑ ΙΣΟΤΗΤΑΣ (Κ.Ε.Θ.Ι.), Οδηγός για συμβούλους: «TRAFFICKING-ΠΑΡΑΝΟΜΗ ΔΙΑΚΙΝΗΣΗ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΑ ΓΥΝΑΙΚΩΝ»
<http://www.kethi.gr/>
- Κατευθυντήριες οδηγίες για την αποτελεσματική συνεργασία με διερμηνείς στις υπηρεσίες ψυχικής υγείας
<http://www.syn-eirmos.gr/>
- Walls of shame. Accounts from the insideQ The detention centres of Evros
<http://www.proasyl.de/>
- Εγχειρίδιο κατάρτισης για τη διερμηνεία με τους πρόσφυγες
<http://www.unhcr.gr/>

Αστεγότητα

- FEANTSA, The Geographies of Homelessness: Homeless Experiences and Homeless Policy in Different Spaces
<http://feantsa.horus.be/>
- Η αποτύπωση της έλλειψης στέγης στην Ελλάδα κατά τη διάρκεια της οικονομικής κρίσης, ΚΛΙΜΑΚΑ
<http://www.klimaka.org.gr>

Προβολή προσφυγικών ζητημάτων από τα ΜΜΕ

- A diversity toolkit for factual programmes in public service television
<http://www.ifj.org/>
- ΧΑΡΤΑ ΤΗΣ ΡΩΜΗΣ, Κώδικας αρχών δημοσιογραφικής δεοντολογίας για την κάλυψη των θεμάτων που αφορούν τους αιτούντες άσυλο, τους πρόσφυγες, τα θύματα εμπορίας ανθρώπων και τους μετανάστες

Ε. Οδηγός υπηρεσιών & υποστηρικτικών δομών

ΜΗ ΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ	ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ
PRAKSIS Προγράμματα Ανάπτυξης Κοινωνικής Στήριξης και Ιατρικής Συνεργασίας	Κύριος στόχος της η δημιουργία, εφαρμογή και υλοποίηση προγραμμάτων ανθρωπιστικής και ιατρικής δράσης για την καταπολέμηση του κοινωνικού και οικονομικού αποκλεισμού των ευπαθών κοινωνικά ομάδων και η υπέρσπιση των ατομικών και κοινωνικών δικαιωμάτων τους. Οι υπηρεσίες που παρέχει είναι άμεση και δωρεάν ιατροφαρμακευτική περίθαλψη, ψυχολογική υποστήριξη, κοινωνική υποστήριξη, νομική βοήθεια, στέγαση και εργασιακή συμβουλευτική.	Πολυιάτρείο Θεσσαλονίκης: Αρκαδιουπόλεως 1 και Αγίου Δημητρίου Τ: 2310 55 61 45 S: www.praksis.gr
SYMBIOSIS	Η Συμβίωση υποστηρίζει την πολιτική, κοινωνική και οικονομική συμμετοχή των μεταναστών, προσφύγων και άλλων ευάλωτων κοινωτήτων, και συμμετέχει σε διάφορα δίκτυα όπως τα Anna Lindh Foundation Network, Fundamental Rights Platform of the EU FRA.	S: www.symbiosis.org.gr E: office@symbiosis.org.gr
ΑΝΤΙΓΟΝΗ Κέντρο Πληροφόρησης και τεκμηρίωσης για το ρατσισμό, την οικολογία, την ειρήνη και τη μη βία	Σκοπός της ΑΝΤΙΓΟΝΗΣ είναι η εξασφάλιση ίσων ευκαιριών για όλους χωρίς καμία διάκριση: για παράδειγμα με βάση το φύλο, τη φυλή, την εθνοτική καταγωγή, το κοινωνικό/οικονομικό/μορφωτικό επίπεδο, την αναπηρία, την ηλικία, τη θρησκεία κ.ά.. Μέσα από τη δράση της, με άξονα την αλληλεγγύη και την ενεργή συμμετοχή, στοχεύει επίσης στην ενημέρωση και ευαισθητοποίηση του ευρύτερου κοινωνικού συνόλου σε θέματα μη διάκρισης, ανθρωπίνων δικαιωμάτων, οικολογίας, μη βίας και διαπολιτισμικότητας.	Πτολεμαίων 29Α Τ.Κ. 54630 Τ: 2310 28 56 88 Φαξ 2310 222503 E: info@antigone.gr S: www.antigone.gr
ΑΡΣΙΣ Κοινωνική Οργάνωση Υποστήριξης Νέων	Δραστηριοποιείται από το 1992 για την υποστήριξη των παιδιών και των νέων και την προάσπιση των δικαιωμάτων τους παρέχοντας ποικίλες υπηρεσίες όπως: Κέντρο Υποστήριξης Νέων, Ξενώνας φιλοξενίας ανήλικων ασυνόδευτων, Ξενώνας παιδιών που βρίσκονται σε κίνδυνο, στήριξη υπαθών κοινωνικά ομάδων, τράπεζα συλλογής ειδών κ.α.	Πτολεμαίων 35 & Συγγρού Τ.Κ. 54630 Τηλ. 2310526150 Φαξ 2310552813 infothes@arsis.gr www.arsis.gr
ΓΙΑΤΡΟΙ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ	Το πρόγραμμα «Άνοιχτό Πολυιάτρείο» λειτουργεί με βασικό στόχο την παροχή πρωτοβάθμιας ιατροφαρμακευτικής περιθαλψής και ψυχολογικής υποστήριξης σε άτομα τα οποία δεν έχουν πρόσβαση στο Εθνικό Σύστημα Υγείας, όπως μετανάστες και πρόσφυγες που δεν διαθέτουν νόμιμα έγγραφα παραμονής στη χώρα, αλλά και άπορους, ανασφάλιστους, αστέγους και Ρομά. Παράλληλα η οργάνωση λειτουργεί και άλλα προγράμματα.	Ίωνος Δραγούμη 65 Τ.Κ. 54630 Τηλ./Φαξ 2310566641 Τηλ./Φαξ 2315314206 thessaloniki@mdmgreece.gr www.mdmgreece.gr
ΔΙΕΘΝΗΣ ΑΜΝΗΣΤΕΙΑ	Η Διεθνής Αμνηστία είναι ένα παγκόσμιο κίνημα περισσότερων από 3 εκατομμύρια υποστηρικτών, μελών και ακτιβιστών που αγωνίζονται για την προστασία των διεθνώς αναγνωρισμένων ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Όραμά της είναι ένας κόσμος όπου όλοι οι άνθρωποι θα απολαμβάνουν όλα τα δικαιώματα που αναγνωρίζονται από την Οικουμενική Διακήρυξη των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και από άλλα διεθνή πρότυπα.	Σίνα 30, 106 72 Αθήνα Τηλ: 210.36.00.628 Φαξ: 210.36.38.016 athens@amnesty.org.gr www.amnesty.org.gr

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΝΩΣΗ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ	Η παλαιότερη οργάνωση προστασίας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων που υπάρχει στην Ελλάδα. Τα μέσα με τα οποία εκπληρώνονται οι σκοποί της Ένωσης είναι η μελέτη των προβλημάτων των πολιτών, σε ατομικό ή/και συλλογικό επίπεδο, η υποβολή προτάσεων για την επίλυση τους, η παροχή νομικής αρωγής, η ευαισθητοποίηση της κοινής γνώμης και εμπάθυνα του δημοσίου διαλόγου γύρω από τα ανθρώπινα δικαιώματα, μέσω της διοργάνωσης διαλέξεων, συνεδρίων δημοσιεύσεων και λοιπών εκδηλώσεων.	info@hlhr.gr www.hlhr.gr
ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΠΡΟΣΦΥΓΕΣ	Σκοπός της οργάνωσης είναι η προάσπιση των δικαιωμάτων των ανθρώπων που δικαιούνται προστασία στη χώρα μας, καθώς και η ομαλή ένταξή τους στην τοπική κοινωνία. Πρόσφυγες και γενικότερα δικαιούχοι διεθνούς προστασίας - ιδίως ευάλωτες περιπτώσεις όπως οι ασυνόδευτοι ανήλικοι, τα θύματα trafficking, τα θύματα βασανιστηρίων κ.ά. - αποστέλνουν τον εξυπηρετούμενο πληθυσμό του ΕΣΠ και λαμβάνουν από το εξειδικευμένο προσωπικό του την απαραίτητη κοινωνική και νομική συμβουλευτική και στήριξη ώστε να κατορθώσουν να θέσουν τα θεμέλια μιας νέας ζωής χωρίς φόβο διωγμού.	Μητσαίων 7 Τ.Κ. 54631 Τηλ/φαξ 2310250045 gcr1@gcr.gr www.gcr.gr
ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΕΡΥΘΡΟΣ ΣΤΑΥΡΟΣ	Οι κύριοι τομείς δραστηριοποίησης των Περιφερειακών Κοινωνικών Υπηρεσιών του Ερυθρού Σταυρού είναι η προσέλευση, εκπαίδευση και κινητοποίηση εθελοντικών ομάδων, η κάλυψη επειγουσών κοινωνικών αναγκών και η ψυχοκοινωνική στήριξη ατόμων και οικογενειών, η παρέμβαση σε καταστάσεις κρίσης (φυσικές καταστροφές, μαζικές αφίξεις πληθυσμού κ.λ.π.), η ανάπτυξη ειδικών προγραμμάτων για υποστήριξη «ευάλωτων» ομάδων πληθυσμού, η οργάνωση ειδικών εκδηλώσεων όπως Bazaar κ.λ.π.	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΤΜΗΜΑ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ Κουντουριώτη 10 Τηλ. 2310531535, 2310531536 www.redcross.gr
ΥΠΑΤΗ ΑΡΜΟΣΤΕΙΑ ΤΟΥ ΟΗΕ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΠΡΟΣΦΥΓΕΣ	Το Γραφείο της Ύπατης Αρμοστείας στην Ελλάδα λειτουργεί από το Μάρτιο του 1952. Συνεργάζεται με τις κρατικές αρχές, ΜΚΟ και άλλους φορείς και οργανώσεις για να διασφαλίζει την προστασία και οργανώσεις για να διασφαλίζει την προστασία των προσφύγων, των αιτούντων άσυλο και όλων των ατόμων που εμπιπτούν στην εντολή της Ύπατης Αρμοστείας. Προσπαθεί επίσης να ενημερώνει και να ευαισθητοποιεί την κοινή γνώμη γύρω από το προσφυγικό ζήτημα με στόχο τη δημιουργία κλίματος ανοχής και σεβασμού των δικαιωμάτων των προσφύγων.	Ταγιατιέρα 12 115 25 Αθήνα Τηλ. 210-67 26 462/3 fax. 210-67 56 800 great@unhcr.org www.unhcr.gr

ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

ΔΗΜΟΣ	ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ	ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ
ΑΜΠΕΛΟΚΗΠΩΝ-ΜΕΝΕΜΕΝΗΣ	Κοινωνική Υπηρεσία 2310742213. Λειτουργία Δημοτικού Πολυιατρείου στην οδό Ελευθερίας 77 τηλ 2310721721/2310726887. Πρόγραμμα πρόληψης της παραβατικότητας. Πρόγραμμα πρόληψης της χρήσης εξαρτησιογόνων ουσιών κ.α.	Θερίσου και Π. Γρηγορίου Ε' 12, 56123 Τηλ. 2310-729600, 729602 Φαξ: 2310-729654 info@ampelokipi.gr www.ampelokipi-menemeni.gr
ΒΟΛΒΗΣ	Οργανισμός Κοινωνικής Προστασίας, Αλληλεγγύης & Παιδείας Δήμου Βόλβης (ΟΚΠΑΠ) Τηλ. 2393041800 Φαξ. 2393041850	Σταυρός 57014 Τηλ.: 2397061500 Φαξ: 2397061888 dimos@dimosvolvis.gr www.dimosvolvis.gr

ΔΕΛΤΑ	Ο δήμος έχει διάφορες δράσεις όπως: βοήθεια στο σπίτι, βρεφονηπιακούς σταθμούς κ.α.	Ν. Πλαστήρα 13, Σίνδος TK 57400 Τηλ. 2310797411 Φαξ. 2310 798143 www.dimosdelta.gr
ΘΕΡΜΑΙΚΟΥ		Μ. Αλεξάνδρου 2 TK 57019 Τηλ. 2392330008 info@thermaikos.gr www.thermaikos.gr
ΘΕΡΜΗΣ	Το Αυτοτελές Τμήμα Κοινωνικής Προστασίας, Παιδείας & Πολιτισμού είναι αρμόδιο για το σχεδιασμό και την εφαρμογή της κοινωνικής πολιτικής, των πολιτικών ισότητας των φύλων καθώς και για την προστασία και προαγωγή της δημόσιας υγείας στην περιοχή του Δήμου. Συγχρόνως είναι αρμόδιο για την προώθηση και ρύθμιση ζητημάτων πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, την προώθηση της Δια Βίου Μάθησης και για το σχεδιασμό και εφαρμογή πολιτιστικών προγραμμάτων και προγραμμάτων Νέας Γενιάς.	Αλεξάνδρου Παπάγου 29 TK 57001 Θέρμη Τηλ. 2313300700 Φαξ. 2310478201 grm_dim@dimosthermis.gr www.dimosthermis.gr
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	Σίτιση απόρων δημοτών, κοινωνικό παντοπωλείο, ειδικό ψυχαγωγικό κέντρο, ψυχολογική υποστήριξη, δίκτυο μεταφοράς ΑμεΑ, κέντρο πρόληψης Σείριος, σχολές γονέων, συμβουλευτικό κέντρο ιατρικής φροντίδας κ.α. Μοναστηρίου 53 -55. Τηλ. 2310509011, 2310509040, 2310509042, 2310509053	Νέο Δημαρχείο Βασιλέως Γεωργίου Ι TK 54640 Τηλ. 2313317777 Φαξ. 2313317802 info@thessaloniki.gr www.thessaloniki.gr
ΚΑΛΑΜΑΡΙΑΣ	Γραφείο κοινωνικής προστασίας, παροχών και κοινωνικών προγραμμάτων. Γραφείο παροχής κοινωνικών υποστηρικτικών υπηρεσιών: 2313314504 & 2313314505, 2313314508 και 2313314510. Πρόγραμμα σίτισης "Γεύμα και Φροντίδα" και Κοινωνικό Παντοπωλείο: 2313314502. Δημόσιο Ιατρείο: 2313314500 και φαξ. 2310419006.	Κομνηνών 58 Τηλ. 2313314110, 2313314112-3 Φαξ. 2310451734 dimarxosi@kalamaria.gr dimarxos2@kalamaria.gr www.kalamaria.gr
ΚΟΡΔΕΛΙΟΥ-ΕΥΟΣΜΟΥ	Κέντρο Κοινωνικής Στήριξης, Μαβίλη και Πυθαγόρα γωνία: 2310558505, 2310558506 και 2310758926, email: kks@kordelio-evosmos.gr. Ξενώνας φιλοξενίας αστέγων: 2310700420. Κοινωνικό φαρμακείο: 2310558505.	Παύλου Μελά 24 TK 56224 Εύοσμος Τηλ. 2313302100/2313302233 Φαξ. 2310706091 dimarxos@evosmos.gr www.kordelio-evosmos.gr
ΛΑΓΚΑΔΑ	Τμήμα Πρόνοιας: pronoiadimoslagada@hotmail.gr. Υπηρεσία κοινωνικής προστασίας, αλληλεγγύησης, αθλητισμού και παιδείας: 2394020843.	Ν. Παπαγεωργίου 2 TK 57200 Τηλ. 2394330200 2394330201 Φαξ. 2394022317 lagadas@otenet.gr www.lagadas.gr
ΝΕΑΠΟΛΗΣ-ΣΥΚΕΩΝ	Συμβουλευτικός σταθμός, ευκαιρίες επαγγελματικής κατάρτισης, συμβουλευτική γονέων, βοήθεια στο σπίτι, υπηρεσία ατόμων με αναπηρία κ.α. Αντιδημαρχία Κοινωνικής Πολιτικής Στρ. Στ. Σαράφη και Μιχαήλ Ι: 2310679116 email: dimapatsi4@gmail.com	Ι. Μιχαήλ & Στέφ. Σαράφη Ι TK 56625, Συκίες Τηλ. 2313313200, 2313313201 Φαξ. 2310629185 www.sykies.gr

ΠΑΥΛΟΥ ΜΕΛΑ	Κοινωνική Υπηρεσία, Νικόπολη Λήμνου 2 και Καζαντζίδη γωνία: 2310020170, 2310020186. Κοινωνικό Ιατρείο και Φαρμακείο Δήμου, Αγίας Μαρίας 4, Πολίχνη: 2310609380. Κοινωνικό Παντοπωλείο, Αγίας Μαρίας 4: 2310609380 και 2310 587810.	Καραολή & Δημητρίου Ι TK 56430, Σταυρούπολη Τηλ. 2313302800 Φαξ. 2310656040 www.pavlosmelas.gr
ΠΥΛΑΙΑΣ ΧΟΡΤΙΑΤΗ	Γραμμή εξυπηρέτησης του πολίτη 15195	Αποστόλου Σαμανίδη 21 TK 55236, Πανόραμα Τηλ. 2313301000 Φαξ. 2310341742 dimarxos.panorama@pilea-hortiatis.gr www.pilea-xortiatis.gr
ΧΑΛΚΗΔΟΝΟΣ		Εθν.Αντιστάσεως 57100 Τηλ.: 2391330101 Φαξ: 2391330130 gram.xalk@n3.syzefxis.gov.gr www.dimos-chalkidonos.gr
ΩΡΑΙΟΚΑΣΤΡΟΥ		Κομνηνών 25 TK 57013 Τηλ. 2313304000-Ι, 8001157013 Φαξ. 2310697897 dim.oreokastro@spark.net.gr www.oraiokastroy.gr

ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΕΣ ΠΟΛΙΤΩΝ

ΝΑΦΤΗΑ (NAZI-FREE Thessaloniki Assembly)	Άμεση πράξη κατά της ρατσιστικής βίας στη Θεσσαλονίκη. Παροχή νομικής βοήθειας και υποστήριξης σε θύματα ρατσιστικής βίας ή ατιμωτικής συμπεριφοράς, σε μάρτυρες περιστατικών ρατσιστικής βίας ή ατιμωτικής συμπεριφοράς.	698 410 8744 nafthatess@gmail.com
Κοινωνικό Ιατρείο Αλληλεγγύης	Το ιατρείο προσφέρει, χωρίς οικονομική επιβάρυνση για τους προσερχόμενους, πρωτοβάθμια ιατροφαρμακευτική περιθαλψη σε όλους ανεξαιρέτως τους ανασφάλιστους και τους κοινωνικά αποκλεισμένους, Έλληνες και μετανάστες.	Αισώπου 24 (Βαρδάρης)- 2310 520386 koinwniko.iatreio@gmail.com www.koinwniko-iatreio.gr
Κοινωνικό Κέντρο- Στέκι Μεταναστών	Στο Κοινωνικό Κέντρο – Στέκι Μεταναστών πραγματοποιούνται μαθήματα ελληνικών σε μετανάστες, μαθήματα ενισχυτικής διδασκαλίας σε παιδιά Γυμνασίου-Λυκείου, μαθήματα ξένων γλωσσών, υπολογιστών, λειτουργεί εργαστήριο φωτογραφίας, θεατρική ομάδα, ομάδα νομικής στήριξης, παιδότοπος, μπακαφέ- εντευκτήριο- άμα λάχει και μεζεδοπωλείο.	Είναι ανοικτά καθημερινά μετά τις 7μμ. Ερμού 23 και Βενιζέλου, Ιος όροφος
Ομάδα Νομικών για την Υπεράσπιση των Δικαιωμάτων Προσφύγων και Μεταναστών	Η ομάδα νομικής υποστήριξης μεταναστών και προσφύγων λειτουργεί από το 2004 στο Στέκι Μεταναστών, στη Θεσσαλονίκη. Η Ομάδα λειτουργεί με τους εξής άξονες: Παροχή νομικής συμβουλευτικής και υποστήριξης μεταναστών/τριών και προσφύγων, Ανταπόκριση σε περιπτώσεις έκτακτης ανάγκης, Καταγγελία και δημοσιοποίηση αυθαιρεσιών της διοίκησης κ.α.	Συνάντηση- βάρδια παροχής νομικής συμβουλευτικής κάθε Τετάρτη 7:30-9:30, στο Στέκι Μεταναστών/ Κοινωνικό Κέντρο, Βενιζέλου με Ερμού 23

ΦΙΛΑΝΘΡΩΠΙΚΕΣ ΟΡΓΑΝΩΣΕΙΣ

Ιερά Μητρόπολη Θεσσαλονίκης: Συσσίτια που λειτουργούν	www.imth.gr/default.aspx?page=226	
Ιερά Μητροπολη Νεαπόλεως & Σταυροπόλεως: Συσσίτια που λειτουργούν	www.imnst.gr/index.php?id=8	Μητροπόλεως ΙΙ, Νεάπολη 56728, Θεσσαλονίκη
Σπίτι γυναικών (και μητέρων) του Τάγματος της Μητέρας Τερέζας της Καλκούτας - Απόστολοι της Αγάπης	Φιλοξενία, σίτιση και ένδυση. Κακοποιημένες ή/και άστεγες γυναίκες, μόνες ή με παιδιά (κορίτσια οποιασδήποτε ηλικίας, αγόρια μέχρι 6 χρονών).	Γ. Τσόντου 23 Τ.Κ. 546 27 2310512755
Χριστιανικό Στέκι	Παροχή γευμάτων, ειδικός χώρος για μπάνιο και διανομή ρούχων	Πλατεία Ιπποδρομίου 10 Τηλ. 2310273760 info@xristianikosteki.gr www.xristianikosteki.gr

ΣΤ. Διοργανωτές του συνεδρίου και των εργαστηρίων

HEINRICH BÖLL STIFTUNG Το ίδρυμα Χάινριχ Μπελ είναι το πολιτικό Ίδρυμα με έδρα το Βερολίνο, το οποίο πρόσκειται στο κόμμα των Πράσινων της Γερμανίας. Αποτελεί κομμάτι του Πράσινου Πολιτικού Κινήματος όπως αναπτύχθηκε τόσο στην Γερμανία όσο και παγκοσμίως ως απάντηση στις παραδοσιακές πολιτικές του σοσιαλισμού, του φιλελευθερισμού και του συντηρητισμού με βασικούς πυλώνες την οικολογία, βιώσιμη ανάπτυξη, τη δημοκρατία, τη δικαιοσύνη και τα ανθρώπινα δικαιώματα, δίνοντας έμφαση στην έμφυλη δημοκρατία και στον σεβασμό των δικαιωμάτων πολιτιστικών και εθνικών μειονοτήτων. Από τον Ιούνιο του 2012 το Ίδρυμα δραστηριοποιείται για πρώτη φορά στην Ελλάδα με γραφείο στη Θεσσαλονίκη. Στόχος του είναι η εμβάθυνση της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης και προοπτικής της Ελλάδας στην Ευρώπη μέσα από την ενίσχυση συνεργασιών και διαλόγου με απώτερο σκοπό την ανάδειξη εναλλακτικών λύσεων και πολιτικών που οδηγούν τη χώρα σε μια βιώσιμη κοινωνικο-οικολογική ανάπτυξη.
Website: www.gr.boell.org, Email: info@gr.boell.org, Τηλ: 2310 28 28 29

**GOETHE
INSTITUT**

Το Goethe-Institut είναι το πολιτιστικό Ινστιτούτο της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας με δράση που καλύπτει όλο τον κόσμο, προωθώντας τη γνώση της γερμανικής γλώσσας στο εξωτερικό και στηρίζοντας τη διεθνή πολιτιστική συνεργασία. Με πληροφορίες για την πολιτιστική, κοινωνική και πολιτική ζωή στη Γερμανία παρέχει μια ολοκληρωμένη εικόνα της χώρας. Με το δίκτυο του που αποτελείται από τα Ινστιτούτα, τα Κέντρα Goethe, τις πολιτιστικές εταιρίες, αίθουσες ανάγνωσης καθώς και τα εξεταστικά κέντρα και τα κέντρα εκμάθησης της γλώσσας, υλοποιεί τους στόχους που θέτει κεντρικά το Υπουργείο Εξωτερικών για την πολιτιστική και εκπαιδευτική πολιτική του. Παράλληλα συνεργάζεται με δημόσιους και ιδιωτικούς πολιτιστικούς φορείς, καθώς επίσης και με φορείς της τοπικής αυτοδιοίκησης και της οικονομίας.

Website: www.goethe.de, Email: info@thessaloniki.goethe.org, Τηλ: 2310 889610

SYMBIOSIS Η Συμβίωση εστιάζει σε θέματα σεβασμού των θεμελιωδών δικαιωμάτων, αλληλεγγύης, συμμετοχικής δημοκρατίας, καταπολέμησης των διακρίσεων και του κοινωνικού αποκλεισμού και κοινωνικής δικαιοσύνης μέσα από την ενημέρωση και την εκπαίδευση, την τεκμηριωμένη πληροφόρηση και την ανάλυση, τον δημόσιο διάλογο και την ενεργό συμμετοχή στην πολιτική ζωή. Η Συμβίωση υποστηρίζει την πολιτική, κοινωνική και οικονομική συμμετοχή των μεταναστών, προσφύγων και άλλων ευάλωτων κοινωτήτων, και συμμετέχει σε διάφορα δίκτυα όπως τα Anna Lindh Foundation Network, Fundamental Rights Platform of the EU FRA.

Website: www.symbiosis.org.gr, Email: office@symbiosis.org.gr

Το Ελληνικό Συμβούλιο για τους Πρόσφυγες είναι μία Μη Κυβερνητική Οργάνωση, η οποία δραστηριοποιείται από το 1989 στο χώρο του ασύλου και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στην Ελλάδα. Στόχος του είναι η προάσπιση των δικαιωμάτων των προσφύγων και δικαιούμενων διεθνούς προστασίας, καθώς και των υπηκόων τρίτων χωρών που ανήκουν σε ευάλωτες ομάδες (ασυνόδευτοι ανήλικοι, θύματα trafficking κ.α.) με απώτερο σκοπό την προστασία και ομαλή ένταξη τους. Επιπλέον, το ΕΣΠ συμμετέχει σε διάφορα Δίκτυα, όπως η Εθνική επιτροπή για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου, το Ecre (European Council on Refugees and Exiles), το SCEP (Separated Children in Europe Programme) κ.α.

Email: gcl@gcr.gr, Τηλ: 210-3800990 (γρ. Αθήνας) και 2310 250045 (γρ. Θεσσαλονίκης)
Website: www.gcr.gr

Η Ευαγγελική Εκκλησία Γερμανόγλωσσων Θεσσαλονίκης ιδρύθηκε το 1895 και σήμερα αποτελείται κυρίως από γυναίκες γερμανόφωνες με Έλληνες συντρόφους. Αλλά στην εκκλησία ανήκουν σαφώς και γερμανόφωνες οικογένειες και μεμονωμένα άτομα που ήλθαν στην Ελλάδα για επαγγελματικούς λόγους. Η εκκλησία επιτελεί κοινωνικής εργασίας σε ένα ευρύ πεδίο. Η Επιτροπή Ξενώνα είναι από το 2011 στρατευμένη στη δουλειά με πρόσφυγες και αιτούντες άσυλο, ειδικά σε ότι αφορά τη σίτιση και την ένταξη των νοίκων του ξενώνα προσφύγων στην Οδό Σιατίστης 12. Ο στόχος μας είναι η συντήρηση του ξενώνα αυτού να εξασφαλιστεί από τους Δήμους της Θεσσαλονίκης και μέσα από ένα νομικό πλαίσιο. Η δουλειά της επιτροπής αυτής στηρίζεται η ίδια σε ιδιωτικές δωρεές καθώς και στη συνεισφορά από μια ευαγγελική οργάνωση διασποράς με έδρα τη Λειψία.

Website: www.evkithe.net, Email: evkithe@otenet.gr, Τηλ: 2310 27 44 72

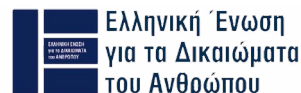
Η ANTIGONE - Κέντρο Πληροφόρησης & Τεκμηρίωσης για το Ρατσισμό, την Οικολογία, την Ειρήνη και τη Μη-Βία είναι Μη Κυβερνητική και Μη Κερδοσκοπική Οργάνωση και ξεκίνησε το 1003 τη δράση της στο χώρο των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, με έδρα τη Θεσσαλονίκη και τα γραφεία και στην Αθήνα. Πρωταρχικός σκοπός της «ANTIGONΗΣ» αποτελεί η βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης, αλλά και της ποιότητας ζωής διαφόρων κοινωνικών ομάδων αποκαλούμενων και ως «ευαίσθητων» ή «ευάλωτων», οι οποίες αποτελούν συχνά στόχο διακρίσεων (μετανάστες, πρόσφυγες, άτομα με αναπηρίες, φυλακισμένοι, ομοφυλόφιλοι, τρίτη ηλικία, άνεργοι, γυναίκες, νέοι κτλ) Οι δράσεις της «ANTIGONΗΣ» περιλαμβάνουν την ενημέρωση, ευαισθητοποίηση αλλά και εκπαίδευση των πολιτών σε πλήθος θεμάτων που ανακύπτουν από την ενασχόληση με τις εν λόγω ομάδες, συμβάλλοντας έτσι στην διαφοροποίηση, αλλαγή και εν τέλει βελτίωση του πολιτικού πλαισίου που αφορά στις ομάδες αυτές.

Website: www.antigone.gr, Email: info@antigone.gr, Τηλ: 2310 22 25 03

Η PRAKSIS (Προγράμματα Ανάπτυξης, Κοινωνικής Στήριξης και Ιατρικής Συνεργασίας) είναι μία ανεξάρτητη Μη Κυβερνητική Οργάνωση, που έχει σαν κύριο στόχο τη δημιουργία, εφαρμογή και υλοποίηση προγραμμάτων ανθρωπιστική και ιατρικής δράσης. Κύριος στόχος μας είναι η καταπολέμηση του κοινωνικού και οικονομικού αποκλεισμού των ευπαθών κοινωνικά ομάδων και η υπεράσπιση των ατομικών και κοινωνικών δικαιωμάτων τους. Η PRAKSIS, με βάση τα δύο Πολυιατρία στην Αθήνα και Θεσσαλονίκη, προσφέρει εδώ και 16 χρόνια άμεσα και δωρεάν ιατροφαρμακευτική περίθαλψη, ψυχολογική και νομική υποστήριξη σε άστεγους, άπορους, ανασφάλιστους, νεο-αφικθέντες αιτούντες άσυλο, πρόσφυγες και μετανάστες, παλιννοστούντες, παιδιά των φαναριών, αποφυλακισμένους, καθώς και σε άλλες κοινωνικά και οικονομικά αποκλεισμένες ομάδες.

Website: www.praक्सis.gr, Τηλ: 2310 10 55 61 45

Η Ελληνική Ένωση για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου και του Πολίτη (ΕΕΔΑΠ) είναι η παλαιότερη οργάνωση προστασίας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων που υπάρχει στην Ελλάδα.

Σύμφωνα με το καταστατικό της, η Ένωση «δραστηριοποιείται στο χώρο της διάδοσης, υπεράσπισης και ανάπτυξης των αρχών που αναγνωρίζουν στους ανθρώπους, ενταγμένους σε κοινωνικούς σχηματισμούς, δικαιώματα και ελευθερίες» Τα μέσα με τα οποία εκπληρώνονται οι σκοποί της Ένωσης είναι η μελέτη των προβλημάτων των πολιτών, σε ατομικό ή/και συλλογικό επίπεδο, η υποβολή προτάσεων για την επίλυση τους, η παροχή νομικής αρωγής, η ευαισθητοποίηση της κοινής γνώμης και εμβάθυνση του δημοσίου διαλόγου γύρω από τα ανθρώπινα δικαιώματα, μέσω της διοργάνωσης διαλέξεων, συνεδρίων δημοσιεύσεων και λοιπών εκδηλώσεων που κρίνονται ανά περίπτωση προσφορές.

Website: www.hlhr.gr, Email: info@hlhr.gr

Η ΑΡΣΙΣ είναι μη κυβερνητική οργάνωση εξειδικευμένη στην κοινωνική υποστήριξη των νέων και στην προάσπιση των νεανικών δικαιωμάτων. Κύριος στόχος της οργάνωσης είναι η καταπολέμηση του κοινωνικού αποκλεισμού των ευπαθών κοινωνικά ομάδων και η υπεράσπιση των ατομικών και κοινωνικών δικαιωμάτων τους. Η ΑΡΣΙΣ προσφέρει ψυχολογική και νομική υποστήριξη, καθώς και είδη ένδυσης, υπόδησης και πρώτης ανάγκης σε άστεγους, άπορους, ανασφάλιστους, αιτούντες άσυλο, πρόσφυγες και μετανάστες, παιδιά των φαναριών, καθώς και σε όλες τις κοινωνικά αποκλεισμένες ομάδες. Η ΑΡΣΙΣ λειτουργεί πέντε Ξενώνες σε όλη την Ελλάδα (Αθήνα, Θεσσαλονίκη, Αλεξανδρούπολη)

Website: www.arsis.gr, Email: infothes@arsis.gr Τηλ. 2310 52 61 50

SYMBIOSIS

